

TEOLLISUUDEN JA TYÖNANTAJAIN KESKUSLIITTO

KAUPPA- JA
TEOLLISUUSMINISTERIÖ

SUOMEN PANKKI

Teollisuus- ja palveluyritysten rahoituskysely

Vuosi 2003

Sisällys

1	Aineisto	5
2	Rahoituksen hankinta	6
3	Rahoitussuunnitelmat	9
4	Velkaantuneisuus ja rahoitusongelmat	13
5	Rahoituksen hinta	14
6	Pankkipalveluiden saatavuus ja pankkien kilpailuttaminen	16
7	Julkisen yritysrahoituksen käyttö	19
8	Pankkien vakavaraisuusuudistuksen vaikutukset yritysten pankkiluottojen hintaan ja saatavuuteen	21
9	Ulkomaankaupan laskutusvaluutat	24
10	Yritysten näkymät ja yleistaloudelliset odotukset	27

Taulukkoluetelo

Taulukko 1.	Aineiston jakaumat toimialoitain ja lääneittäin	5
Taulukko 2.	Aineiston jakaumat kokoluokittain	5
Taulukko 3.	Yleistaloudelliset odotukset	30

Kuvioluettelo

Kuvio 1.	Onko yrityksenne hankkinut ulkoista rahoitusta edellisen 12 kuukauden aikana?	6
Kuvio 2.	Hankitun ulkoisen rahoituksen ensisijainen käyttötarkoitus (kuluneen 12 kk:n aikana)	7
Kuvio 3.	Hankitun ulkoisen rahoituksen ensisijainen lähde	8
Kuvio 4.	Onko yritys hankkinut ulkoista rahoitusta edellisen 12 kk:n aikana (vuoden 2003 pylväät) ja aikooko hankkia seuraavan 12 kk:n aikana (vuoden 2004 pylväät)?	9
Kuvio 5.	Edellisen 12 kk:n aikana hankitun (vuoden 2003 pylväät) ja seuraavan 12 kk:n aikana suunnitellun (vuoden 2004 pylväät) ulkoisen rahoituksen ensisijainen käyttötarkoitus	10
Kuvio 6.	Edellisen 12 kk:n aikana hankitun (vuoden 2003 pylväät) ja seuraavan 12 kk:n aikana suunnitellun (vuoden 2004 pylväät) ulkoisen rahoituksen ensisijainen lähde	11
Kuvio 7.	Onko yrityksenne poikennut luottojenne hoitosuunnitelmasta?	13
Kuvio 8.	Uusien luottojen korkomarginaali	14
Kuvio 9.	Uusien luottojen sivukulut	15
Kuvio 10.	Kuinka monen pankin palveluja yrityksenne käyttää merkittävästi?	16
Kuvio 11.	Kilpailutatteko pankkirahoituksessa eri pankkeja keskenään?	17
Kuvio 12.	Onko yrityksenne käyttänyt viimeisen 12 kuukauden aikana julkista yritysrahoitusta?	19
Kuvio 13.	Eri julkisia yritysrahoitusmuotoja käyttäneiden yritysten osuudet kokoluokan kaikista julkista yritysrahoitusta käyttäneistä yrityksistä.	20
Kuvio 14.	Kuinka arvioitte vakavaraisuusuudistuksen vaikuttavan yrityksenne uusien pankkiluottojen saatavuuteen?	21
Kuvio 15.	Kuinka arvioitte vakavaraisuusuudistuksen vaikuttavan yrityksenne uusien pankkiluottojen korkomarginaaleihin?	22
Kuvio 16.	Eri valuuttoja viennin laskutusvaluuttana käyttävien yritysten osuudet kaikista kokoluokan ulkomaankauppaa harjoittavista yrityksistä	24
Kuvio 17.	Eri valuuttoja tuonnin laskutusvaluuttana käyttävien yritysten osuudet kaikista kokoluokan ulkomaankauppaa harjoittavista yrityksistä	25
Kuvio 18.	Kannattavuus tällä hetkellä, saldoluku = paranee – heikkenee	27
Kuvio 19.	Kannattavuusodotukset seuraavalle 12 kuukaudelle, saldoluku = paranee – heikkenee	27
Kuvio 20.	Kuinka odotatte yrityksenne henkilömäärän muuttuvan seuraavan 12 kuukauden aikana?	28
Kuvio 21.	Kuinka yrityksenne investointien määrä muuttuu seuraavien 12 kuukauden aikana edelliseen vuoteen verrattuna?	29

Lisätietoja kyselystä

Teollisuusyritysten kysely

Teollisuuden ja Työnantajain Keskusliitto:

– Juhani Seppälä,
osastopäällikkö,
puh. 09–6868 2809

Palveluyritysten kysely

Suomen Pankki:

– Jukka Vauhkonen,
ekonomisti,
puh. 09–183 2111

Mikroyritysaineistoa koskevat tiedustelut

Kauppa- ja teollisuusministeriö:

– Markku Kavonius,
ylitarkastaja
puh. 09–160 3574

Esipuhe

Suomen Pankki, Teollisuuden ja Työnantajain Keskusliitto sekä kauppa- ja teollisuusministeriö ovat selvittäneet syksystä 1994 lähtien teollisuus- ja palveluyritysten rahoitustarpeita sekä rahoituksen saatavuutta ja hintaa. Teollisuus- ja palveluyritysten rahoituskysely on kattava yleiskatsaus yritysten rahoitustilanteesta.

Tiedonkeruu koettiin tarpeelliseksi, jotta viranomaisille, yrityksille ja suurelle yleisölle voitaisiin välittää ajankohtaista ja täsmällistä tietoa yritysten rahoituksen saatavuudesta ja hinnasta. Teollisuuden ja Työnantajain Keskusliitto, Suomen Pankki ja kauppa- ja teollisuusministeriö antoivat vuonna 1994 Tilastokeskukselle tehtäväksi koota palveluyritysten aineisto. Samalla Teollisuuden ja Työnantajain Keskusliitto antoi teollisuusyritysten aineiston yhteiseen käyttöön. Vuodesta 1997 lähtien Tilastokeskus on vastannut myös teollisuusyritysaineiston keruusta.

Rahoituskysely on vuodesta 2000 lähtien tehty vain kerran vuodessa. Toistuvien kysymysten lisäksi jokaisessa kyselyssä on joukko vaihtuvia erityiskysymyksiä. Tänä syksynä vaihtuvissa kysymysosioissa selvitettiin yritysten näkemyksiä pankkien vakavaraisuusuudistuksen vaikutuksista yritysten uusien pankkiluottojen hintaan ja saatavuuteen sekä yritysten ulkomaankaupassaan käyttämiä laskutusvaluuttoja.

Tilastokeskus toteutti kyselyn 10.9.–2.10.2003. Kyselyyn vastasi 737 palvelu- ja 403 teollisuusyritystä eri lääneistä ja koko- ja toimialaluokista. Vastausprosentti oli 81.

Yhteenveto

Uutta ulkoista rahoitusta hankkineiden yritysten osuus kasvoi selvästi.

Erityisesti selvästi viimevuotista suurempi osuus suurista teollisuusyrityksistä ja mikroyrityksistä hankki uutta ulkoista rahoitusta.

Pankkien asema yritysten ensisijaisena rahoituksen lähteenä heikkeni.

Pankkien asema yritysten ensisijaisena rahoituksen lähteenä kääntyi laskuun noustuaan vuosien 2001 ja 2002 kyselyissä.

Pankkien kilpailuttaminen lisääntyi.

Pankkeja rahoituksessa kilpailuttavien yritysten osuus kasvoi laskettuaan jyrkästi vuoden 2001 ja lievemmin vuoden 2002 kyselyissä.

Yritykset ovat keskittäneet pankkisuhteitaan.

Merkittävästi vain yhden pankin palveluksia käyttävien yritysten suhteellinen osuus on kasvanut koko 2000-luvun alun ajan.

Julkista yritysrahoitusta käytti 30 prosenttia teollisuus- ja 10 prosenttia palveluyrityksistä.

Tekesin avustuksia ja lainoja käyttävät erityisesti suuret ja keskisuuret yritykset. Finnveran lainat ja takaukset ovat puolestaan suhteellisesti tärkeämpiä mikro- ja pienille yrityksille.

Suurehko osuus yrityksistä uskoo pankkien vakavaraisuusuudistuksen nostavan uusien luottojensa hintaa.

Pankkien vakavaraisuusuudistuksista tietoisista teollisuusyrityksistä lähes puolet ja palveluyrityksistä noin kolmannes odottaa uudistuksen nostavan uusien luottojensa korkomarginaalia.

Euro on yritysten selvästi yleisimmin käyttämä ulkomaankaupan laskutusvaluutta

Lähes 90 prosenttia ulkomaankauppaa harjoittavista teollisuusyrityksistä ja noin 70 prosenttia palveluyrityksistä käyttää euroa yhtenä ulkomaankaupan laskutusvaluutoistaan. Dollaria yhtenä laskutusvaluuttanaan käyttävien yritysten osuus on noin puolet euroa yhtenä laskutusvaluuttanaan käyttävien yritysten osuudesta. Lisäksi euroissa laskutetun ulkomaankaupan suhteellinen osuus yrityksen kaikesta ulkomaankaupasta on tyypillisesti selvästi suurempi kuin muissa valuutoissa laskutetun ulkomaankaupan osuus.

1 Aineisto

Rahoituskyselyn aineisto uudistettiin syksyllä 2000 ja kysely päätettiin tehdä vain kerran vuodessa. Kyselyn otoskoko on 1400 yritystä. Kyselyyn vastasi 81 % yrityksistä (1140 yritystä). Haastattelut tehtiin 10.9. – 2.10.2003.

Aineisto sisältää pienten, keskisuurten ja suurten yritysten lisäksi niin kutsutut mikroyritykset (alle 10 hengen yritykset). Näiden yritysten aineistoa on kerätty kevästä 1999 lähtien.

Teollisuus- ja palveluyrityksiä tarkastellaan raportissa erikseen. Yritykset jaetaan lisäksi henkilökuntakokoluokkiin (mikroyritykset, pienet, keskisuuret ja suuret yritykset). Raportin lukujen 2-9 tulokset perustuvat yritysten painottamattomiin ja luvun 10 tulokset pääosin liikevaihdolla tai Tilastokeskuksen laskemilla yrityskohtaisilla painoilla painotettuihin vastauksiin.

Taulukko 1. Aineiston jakaumat toimialoittain ja lääneittäin

Teollisuusyritykset		Palveluyritykset	
Toimiala		Toimiala	
Elintarvike	37	Rakentaminen	96
Tevanake	27	Tukkukauppa	122
Metsä	31	Vähittäiskauppa	70
Graafinen	52	Majoitus ja ravitsemus	47
Kemia	31	Kuljetus ja liikenne	81
Rakennustarvike	29	Kiinteistö- ym. palvelut	63
Sähkö- ja elektroniikka	38	Tekniset palvelut	100
Muu metalli	119	Muut palvelut	158
Muu teollisuus	39		
Yhteensä	403	Yhteensä	737
Lääni		Lääni	
Etelä-Suomen lääni	196	Etelä-Suomen lääni	498
Länsi-Suomen lääni	157	Länsi-Suomen lääni	149
Itä-Suomen lääni	26	Itä-Suomen lääni	36
Oulun lääni	16	Oulun lääni	28
Lapin lääni	6	Lapin lääni	20
Ahvenanmaan lääni	2	Ahvenanmaan lääni	6
Yhteensä	403	Yhteensä	737

Taulukko 2. Aineiston jakaumat kokoluokittain

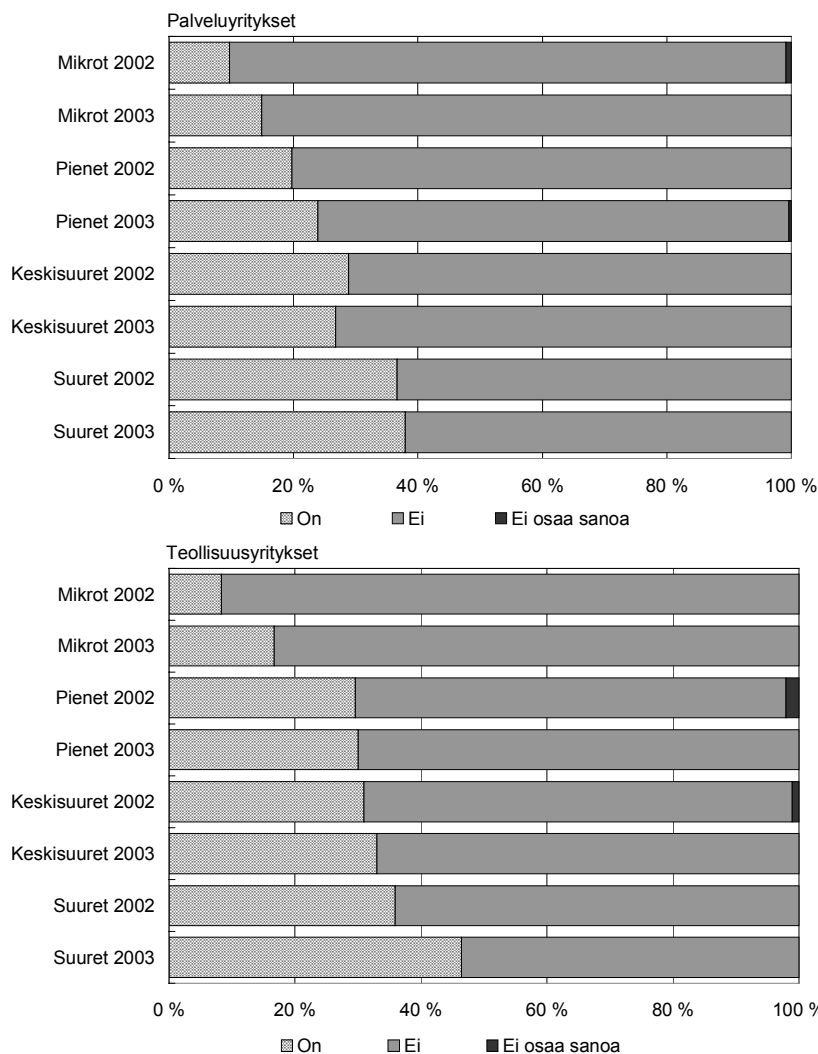
	Teollisuusyritykset	Palveluyritykset
Kokoluokka liikevaihdon mukaan		
Mikro, alle 1.7 milj. euroa	101	254
Pieni, 1.7 - 8.4 milj. euroa	79	178
Keskisuuri, 8.4–50.5 milj. euroa	98	155
Suuri, yli 50.5 milj. euroa	125	150
Yhteensä	403	737
Kokoluokka henkilömäärän mukaan		
Mikro, alle 10 henkilöä	72	208
Pieni, alle 50 henkilöä	100	247
Keskisuuri, 50-249 henkilöä	106	153
Suuri, yli 249 henkilöä	125	129
Yhteensä	403	737

2 Rahoituksen hankinta

Uutta ulkoista rahoitusta viimeisen 12 kuukauden aikana hankkineiden yritysten suhteelliset osuudet ovat kasvaneet selvästi verrattuna vuoden 2002 kyselyyn ja suurin piirtein palanneet vuoden 2001 kyselyn tasolle. Osuudet ovat kasvaneet kummallakin päätoimialalla ja kaikissa kokoluokissa keskisuuria palveluyrityksiä lukuun ottamatta. Huomionarvoisinta on uutta ulkoista rahoitusta hankkineiden suurten teollisuusyritysten suhteellisen osuuden kasvu 10 prosenttiyksikköä 36 prosentista 46 prosenttiin. Mikroyrityksissä suhteellisen osuuden kasvu on ollut vielä voimakkaampi: rahoitusta hankkineiden palvelutoimialan mikroyritysten suhteellinen osuus on kasvanut kolmanneksen 15 prosenttiin ja teollisuuden mikroyritysten jopa kaksinkertaistunut 17 prosenttiin. Näin mikroyritysten luvut ovat palanneet vuoden 2001 tasolle.

Rahoitusta hankkineiden yritysten suhteelliset osuudet eroavat merkittävästi erityisesti yrityksen koon ja myös yrityksen päätoimialan mukaan. Viime vuosina mikroyrityksistä n. 10-15 prosenttia, pienistä ja keskisuurista yrityksistä noin 20-30 prosenttia ja suurista noin 35-45 prosenttia on vuosittain hankkinut uutta ulkoista rahoitusta. Rahoitusta hankkineiden teollisuusyritysten suhteellinen osuus on puolestaan kaikissa kokoluokissa ollut tyypillisesti noin 2-10 prosenttiyksikköä suurempi kuin palveluyritysten.

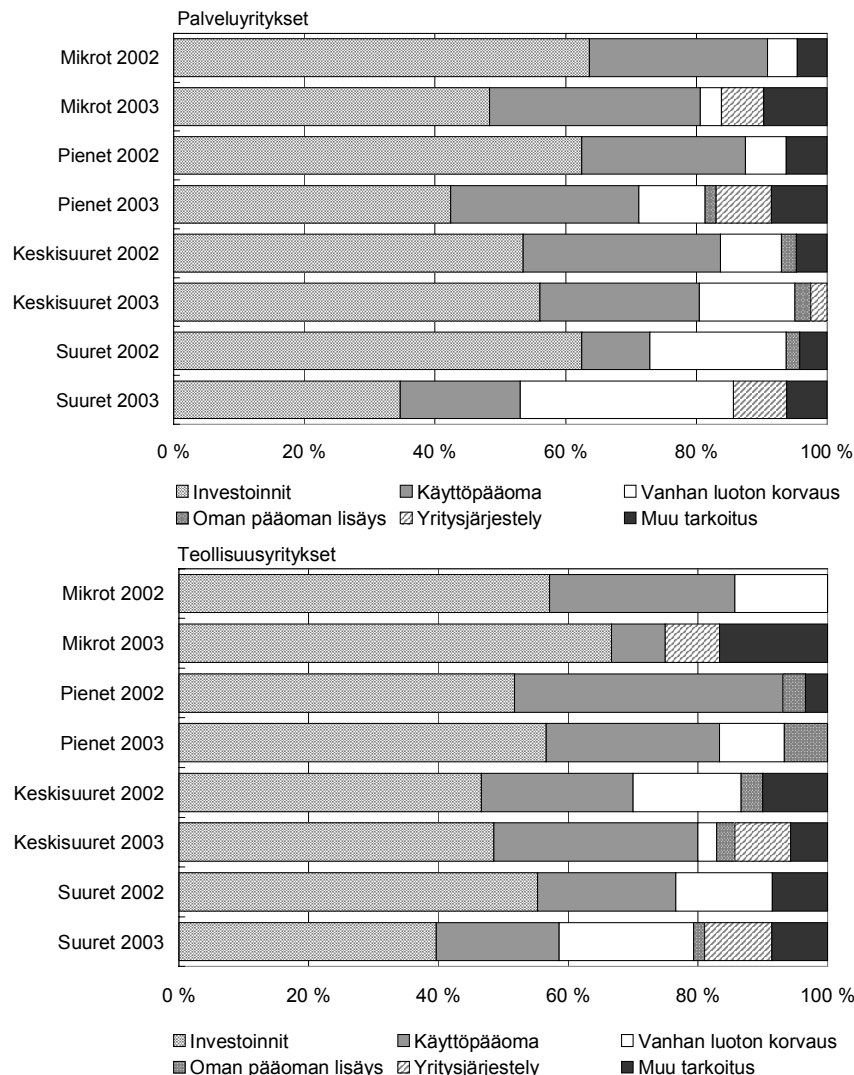
Kuvio 1. Onko yrityksenne hankkinut ulkoista rahoitusta edellisen 12 kuukauden aikana?

Suuria yrityksiä lukuun ottamatta yli puolet yrityksistä ilmoittaa ulkoisen rahoituksen ensisijaiseksi käyttötarkoitukseksi investoinnit. Käyttöpääoma on ensisijainen käyttötarkoitus noin 20-30 prosentille yrityksistä. Viidennes suurista teollisuusyrityksistä ja kolmannes suurista palveluyrityksistä ilmoittaa uuden rahoituksen ensisijaiseksi käyttötarkoitukseksi vanhojen luottojen korvaamisen uusilla luotoilla.

Viimevuotiseen kyselyyn verrattuna investointien merkitys rahoituksen ensisijaisena käyttötarkoituksena on vähentynyt palveluyrityksissä sekä suurissa teollisuusyrityksissä mutta hiukan kasvanut teollisuuden mikro-, pienissä ja keskisuurissa yrityksissä. Käyttöpääoman merkitys rahoituksen ensisijaisena käyttötarkoituksena on kasvanut palveluyrityksissä ja luottojen korvaamisen merkitys sekä suurissa teollisuus- että palveluyrityksissä.

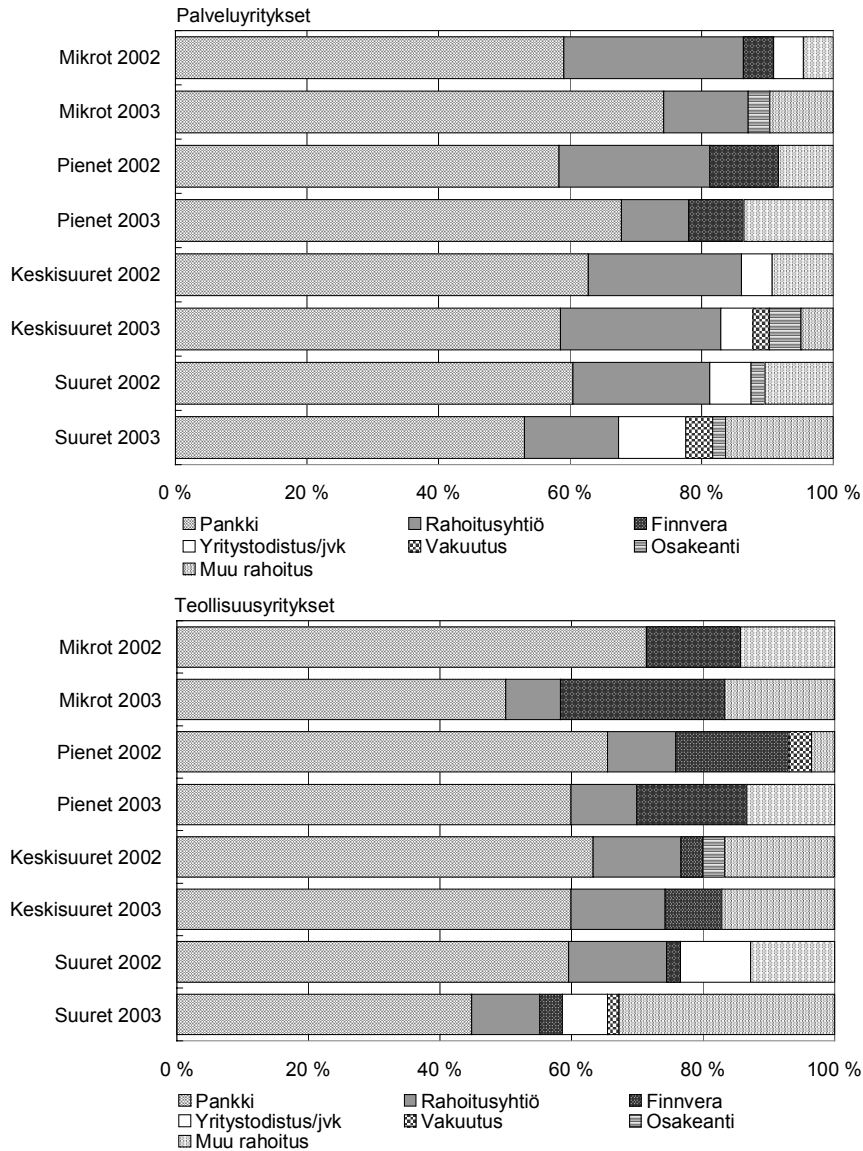
Kuvio 2. Hankitun ulkoisen rahoituksen ensisijainen käyttötarkoitus (kuluneen 12 kk:n aikana)

Pankkien asema yritysten ensisijaisena ulkoisen rahoituksen lähteenä on kokonaisuutena käännytynyt laskuun noustuaan vuosien 2001 ja 2002 kyselyissä. Teollisuudessa pankkien merkitys rahoittajina väheni kaikissa yritysten kokoluokissa. Palveluissa pankkien merkitys kasvoi mikro- ja pienten yritysten rahoittajana ja väheni suurten ja keskisuurten yritysten rahoittajana. Samoin rahoitusyhtiöiden merkityksen kasvu pysähtyi. Tästä huolimatta pankki tai rahoitusyhtiö on edelleen suurimmalle osalle yrityksistä ensisijainen rahoituksen lähde. Finnvera on pysynyt edelleen merkittävänä pienten ja keskisuurten teollisuusyrittäjien rahoittajana. Pääomasijoittajilta

rahoitusta hankki vain muutama aineiston yrityksistä.

Kuvio 3. Hankitun ulkoisen rahoituksen ensisijainen lähde

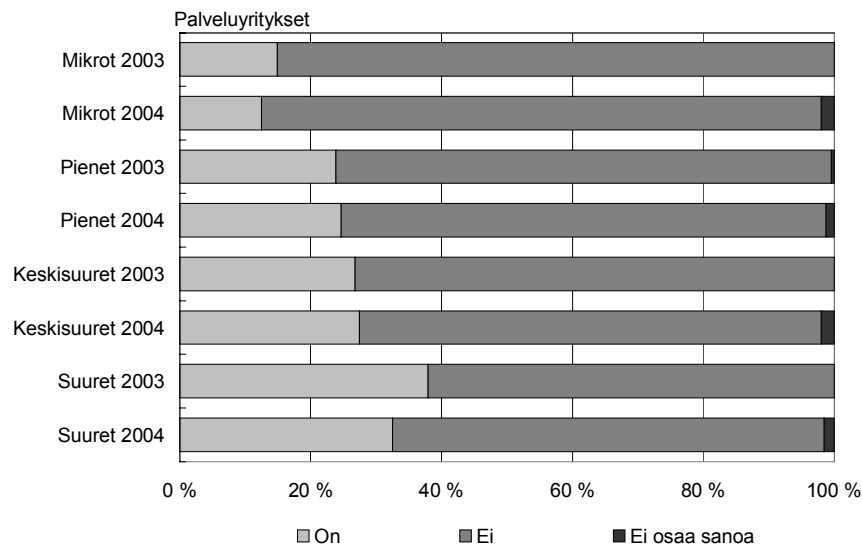
3 Rahoitussuunnitelmat

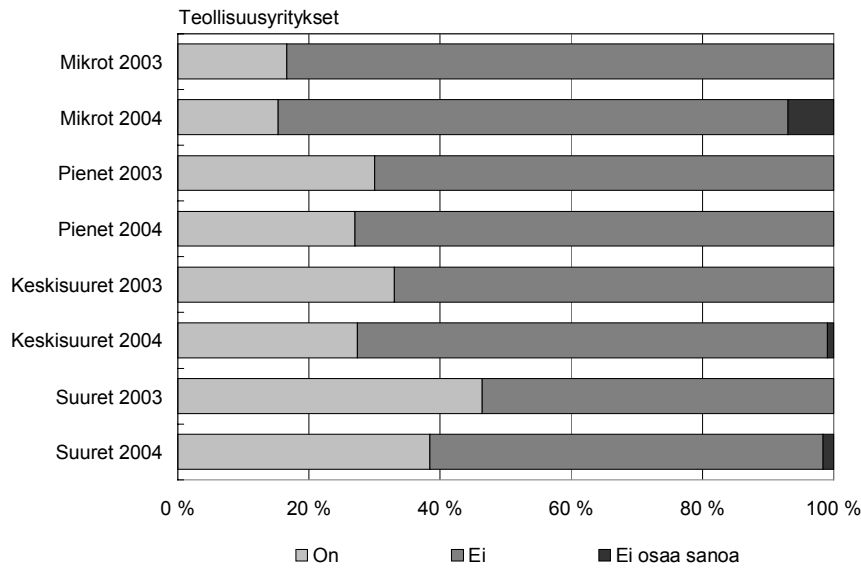
Teollisuudessa uuden rahoituksen hankintaa seuraavan 12 kuukauden aikana suunnittelevien yritysten osuus on pienempi kuin edellisen 12 kuukauden aikana uutta rahoitusta hankkineiden osuus. Näin uutta rahoitusta hankkineiden teollisuusyritysten osuuden kasvu (ks. luku 2) voi jäädä lyhytaikaiseksi. Erityisesti aikaisempaa harvemmat keskisuuret ja suuret teollisuusyritykset aikovat hankkia uutta rahoitusta. Keskisuurista teollisuusyrityksistä 27 prosenttia ja suurista teollisuusyrityksistä 38 prosenttia aikoo hankkia uutta rahoitusta seuraavan 12 kuukauden aikana, kun edellisen 12 kuukauden aikana uutta rahoitusta hankki 33 prosenttia keskisuurista ja 46 prosenttia suurista yrityksistä.

Palveluissa rahoituksen hankintaa suunnittelevien yritysten suhteellinen osuus on kokonaisuutena suurin piirtein sama kuin edellisen 12 kuukauden aikana rahoitusta hankkineiden yritysten osuus.

Samoin kuin toteutunut rahoituksen hankinta (ks. luku 2), rahoitussuunnitelmat eroavat merkittävästi eri päätoimialan ja eri kokoisten yritysten välillä: teollisuusyrityksistä ja suurista yrityksistä selvästi suurempi osuus aikoo hankkia uutta rahoitusta kuin palveluyrityksistä ja pienemmistä yrityksistä.

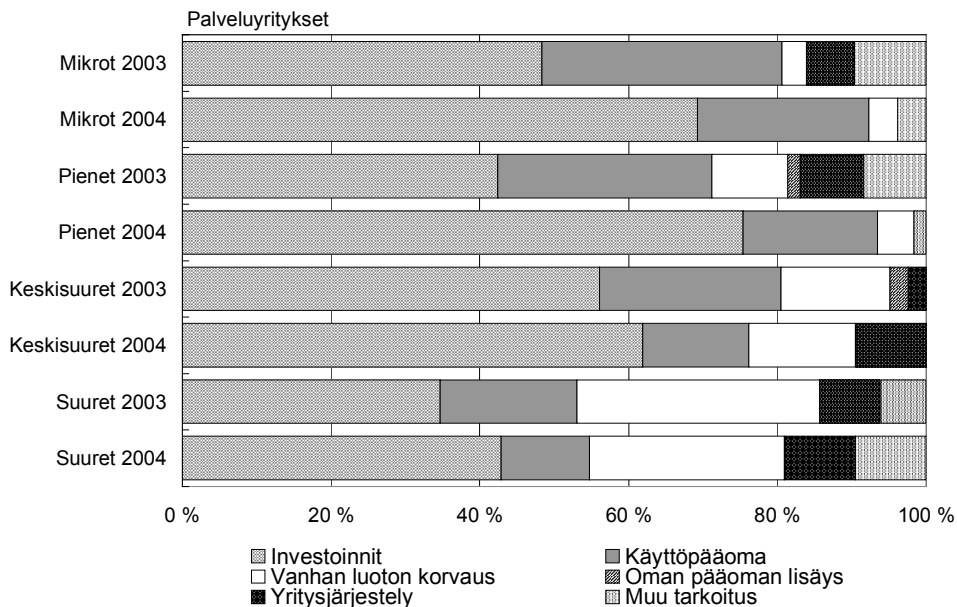
Kuvio 4. Onko yritys hankkinut ulkoista rahoitusta edellisen 12 kk:n aikana (vuoden 2003 pylväät) ja aikooko hankkia seuraavan 12 kk:n aikana (vuoden 2004 pylväät)?

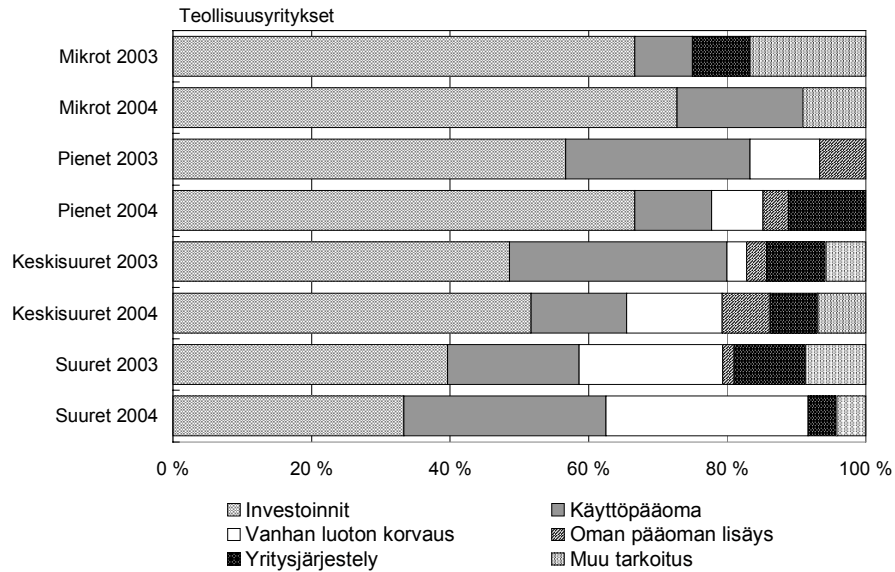

Investointien suosio uuden rahoituksen ensisijaisena käyttötarkoituksena on kasvamassa erityisesti palveluyrityksissä, joissa se kyselyn perusteella on palaa-massa tämänvuotisen notkahduksen jälkeen vuoden 2002 tasolle. Jopa yli 70 prosenttia rahoituksen hankintaa suunnittelevista palvelualan mikroyrityksistä ja pie-nistä yrityksistä ilmoittaa suunnitellun rahoituksen ensisijaiseksi käyttötarkoitukseksi investoinnit. Edellisen 12 kuukauden aikana investoinnit oli ensisijainen käyttötar-koitus alle puolelle uutta rahoitusta hankkineista vastaavista yrityksistä. Myös teolli-suudessa – verrattaessa seuraavan 12 kuukauden aikana suunniteltavaa rahoitusta edellisen 12 kuukauden toteutuneeseen rahoitukseen – investointien merkitys uuden rahoituksen ensisijaisena käyttötarkoituksena on kasvamassa. Erityisesti rakennus-investointien odotetaan kasvavan. Kone- ja laiteinvestointien odotetaan kasvavan palveluissa ja pysyvän nykyisellä tasolla teollisuudessa. Käyttöpääoman rahoitta-misen suhteellinen merkitys on sen sijaan laskemassa sekä palveluissa että teolli-suudessa.

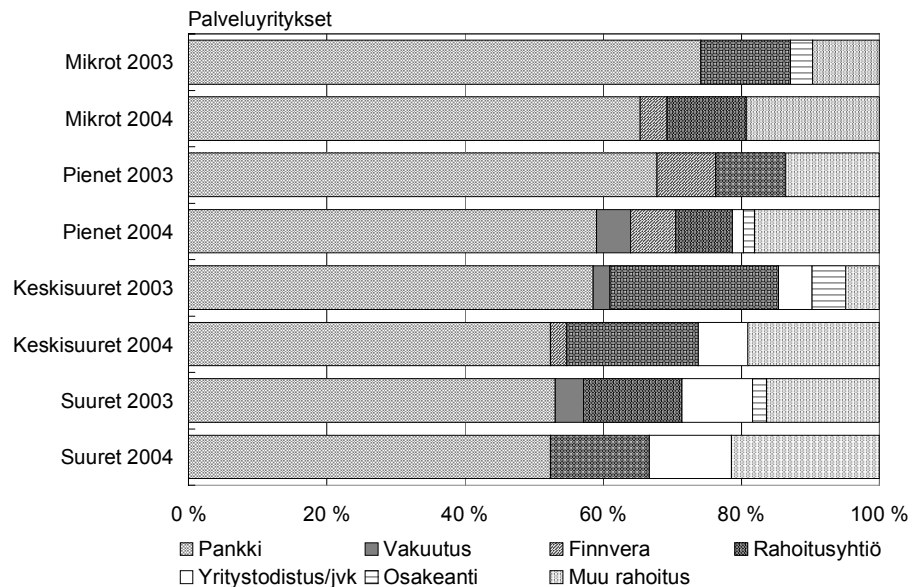
Kuvio 5. Edellisen 12 kk:n aikana hankitun (vuoden 2003 pylväät) ja seuraavan 12 kk:n aikana suunnitellun (vuoden 2004 pylväät) ulkoisen rahoituksen ensisijainen käyttötarkoitus

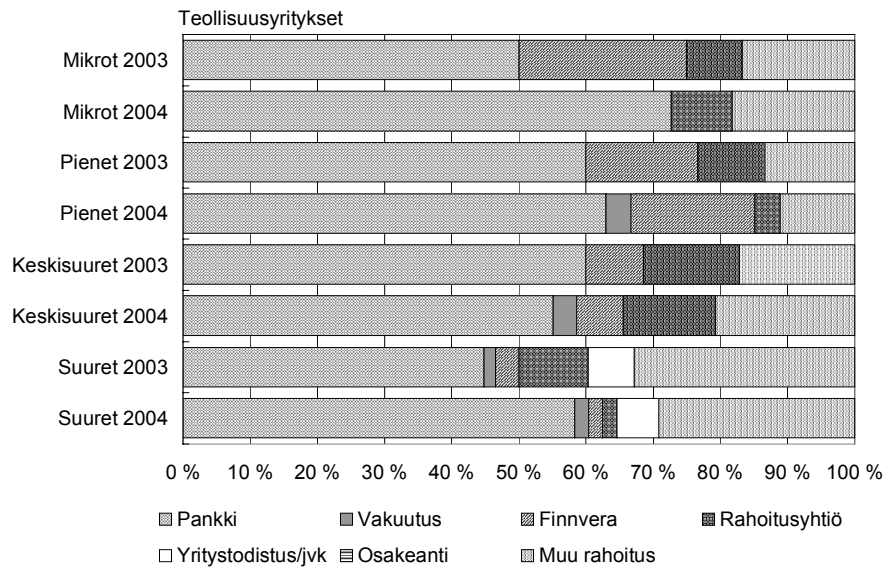

Pankkien merkitys yritysten ensisijaisena ulkoisen rahoituksen lähteenä laski edellisen 12 kuukauden aikana (luku 2). Mielenkiintoista on, että seuraavan 12 kuukauden aikana pankkien asema näyttäisi vahvistuvan teollisuudessa mutta heikkenevän palveluissa. Erityisesti merkillepantavaa on se, että suurista teollisuusyrityksistä 58 prosenttia ilmoittaa pankin ensisijaiseksi suunnitellun rahoituksen lähteekseen, kun toteutuneen rahoituksen osalta vastaava lukema on 45 prosenttia. Rahoitusyhtiöt näyttäisivät jatkossakin olevan merkittäviä palveluyritysten rahoittajia, joskin niiden asema teollisuusyritysten ensisijaisina rahoituslähteenä näyttäisi hiukan heikkenevän. Muiden rahoittajien merkitys ensisijaisina rahoituksen lähteinä näyttäisi jatkossakin olevan varsin vähäinen.

Kuvio 6. Edellisen 12 kk:n aikana hankitun (vuoden 2003 pylväät) ja seuraavan 12 kk:n aikana suunnitellun (vuoden 2004 pylväät) ulkoisen rahoituksen ensisijainen lähde

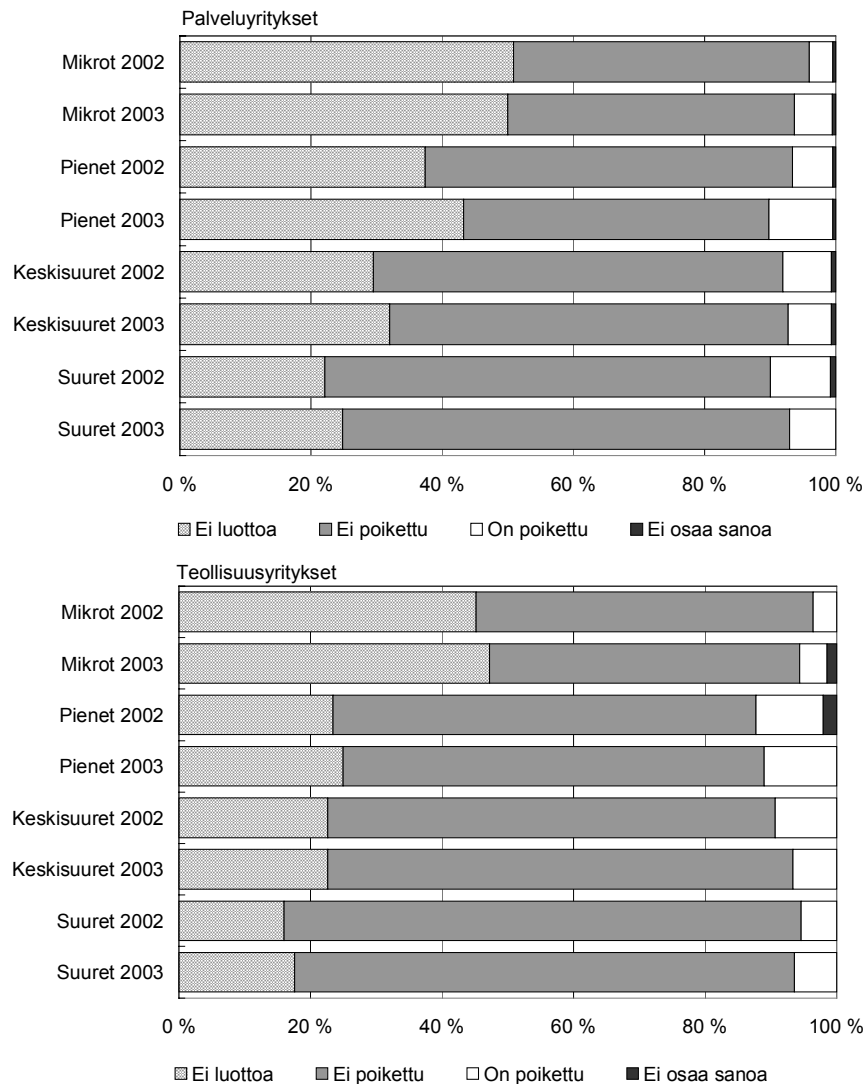

4 Velkaantuneisuus ja rahoitusongelmat

Yritysten rahoitusasema on pysynyt edelleen suhteellisen kevyenä. Tätä heijastaa mm. täysin velattomien yritysten osuuden jo useita vuosia jatkunut kasvu. Mikroyrityksistä jo lähes puolet on täysin velattomia. Suuristakin yrityksistä viidenneksellä ei ole velkaa.

Velallisista yrityksistä luottojensa hoitosuunnitelmista on poikennut eri koko- ja päätoimialaluokissa 8-17 prosenttia yrityksistä. Luvut ovat pysyneet viimevuotisilla tasoillaan. Pienillä yrityksillä on ollut eniten vaikeuksia luottojensa hoitamisessa. Useimmiten luottojen hoitosuunnitelmista on poikettu lykkäämällä lyhennyksiä.

Kuvio 7. Onko yrityksenne poikennut luottojenne hoitosuunnitelmasta?

Rahoituksen saatavuus on ollut kyselyn perusteella erinomainen ja usean vuoden ajan. Vain muutama prosentti yrityksistä ilmoittaa rahoituksen saatavuuden haitanneen yrityksen toimintaa viimeisen 12 kuukauden aikana. Luvut ovat pysyneet suurin piirtein samalla matalalla tasolla koko 2000-luvun alun.

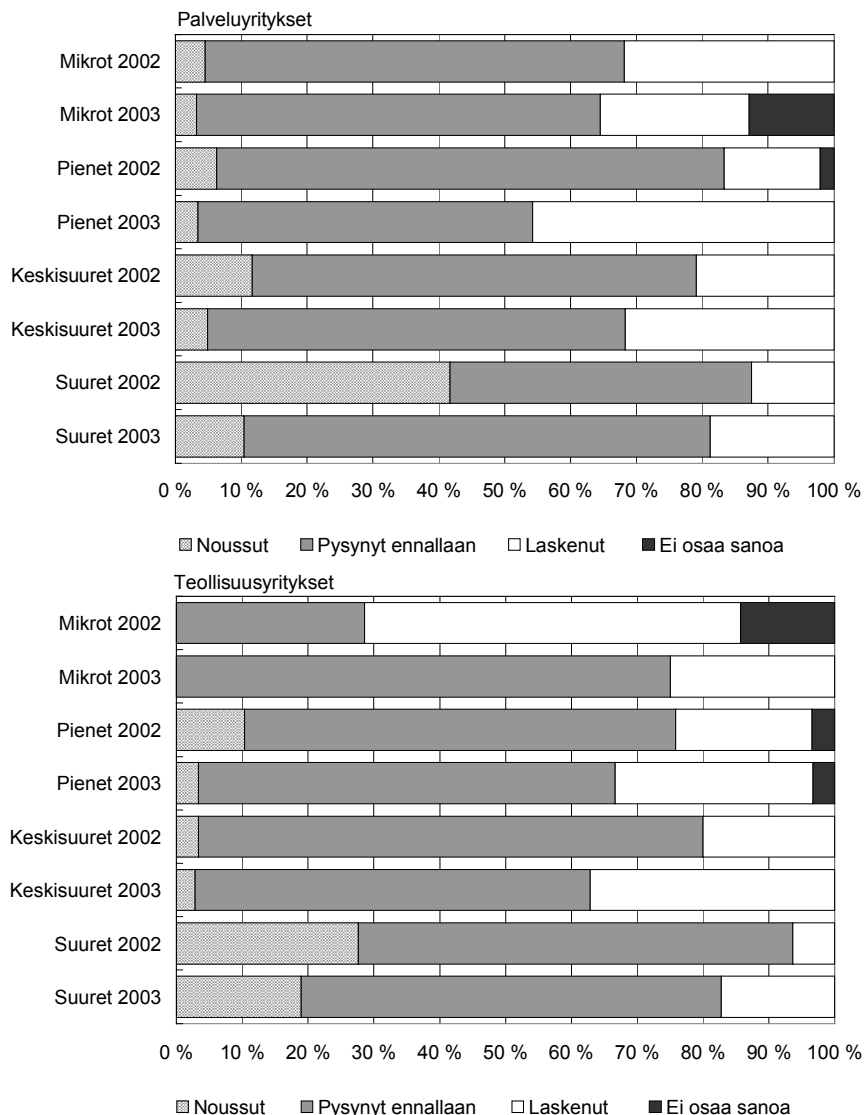
5 Rahoituksen hinta

Suurin osa yrityksistä ilmoittaa edellisen 12 kuukauden aikana nostamiensa uusien luottojen korkomarginaalien (luottokorko miinus viitekorko) pysyneen ennallaan.

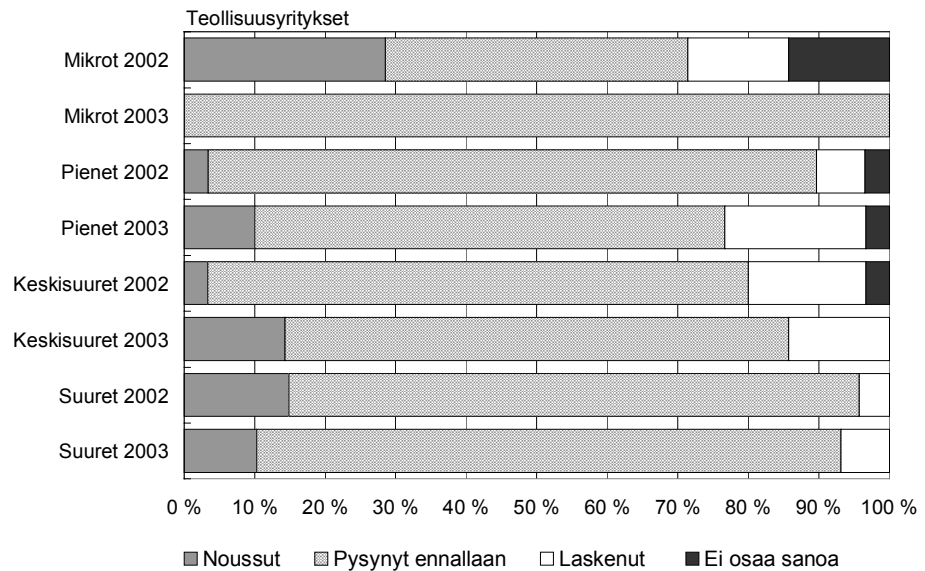
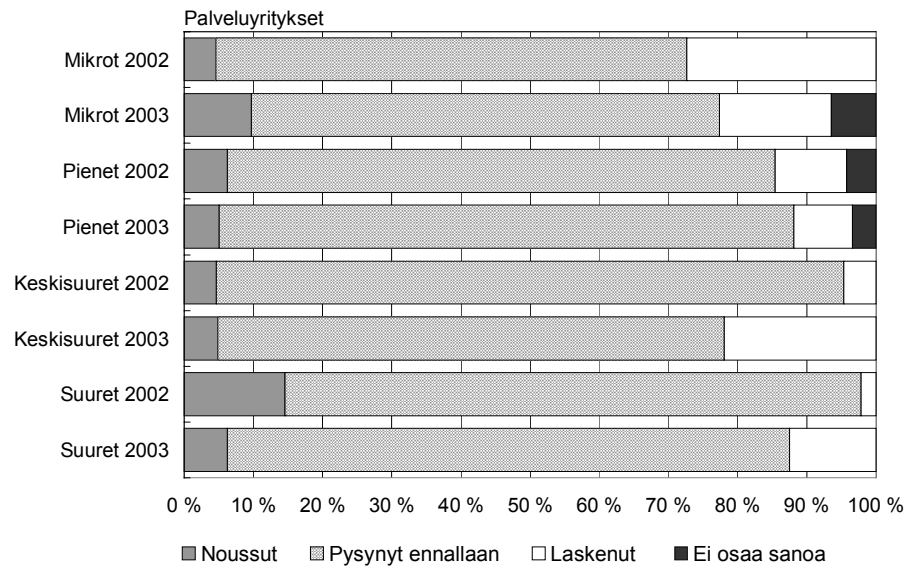
Suurten yritysten vastaukset eroavat selvästi muiden yritysten vastauksista samalla tavoin kuin vuoden 2002 kyselyssä. Suurista yrityksistä lähes yhtä monet ilmoittavat korkomarginaaliensa nousseen kuin laskeneen. Muista yrityksistä sen sijaan lähes neljännnes mikroyrityksistä ja yli kolmannes pienistä ja keskisuurista yrityksistä ilmoittaa korkomarginaaliensa kaventuneen. Lukumääräisesti vain muutamat mikro-, pienet ja keskisuuret yritykset ilmoittavat luottojensa korkomarginaalien leventyneen.

Samoin kuin luottojen korkomarginaalit myös uusien luottojen sivukulut ja vakuusvaatimukset ovat pysyneet ennallaan suurimmalla osalla yrityksistä. Lähes neljä viidestä yrityksestä katsoo, etteivät sivukulut ole muuttuneet. Sivukulut ovat nousseet noin 5 prosentilla uutta rahoitusta hankkineista palveluyrityksistä ja 10 prosentilla teollisuusyrityksistä. Vakuusvaatimusten – joiden muuttumista selvitettiin kyselyssä ensimmäistä kertaa – osalta luvut ovat lähes samat.

Kuvio 8. Uusien luottojen korkomarginaali

Kuvio 9. Uusien luottojen sivukulut

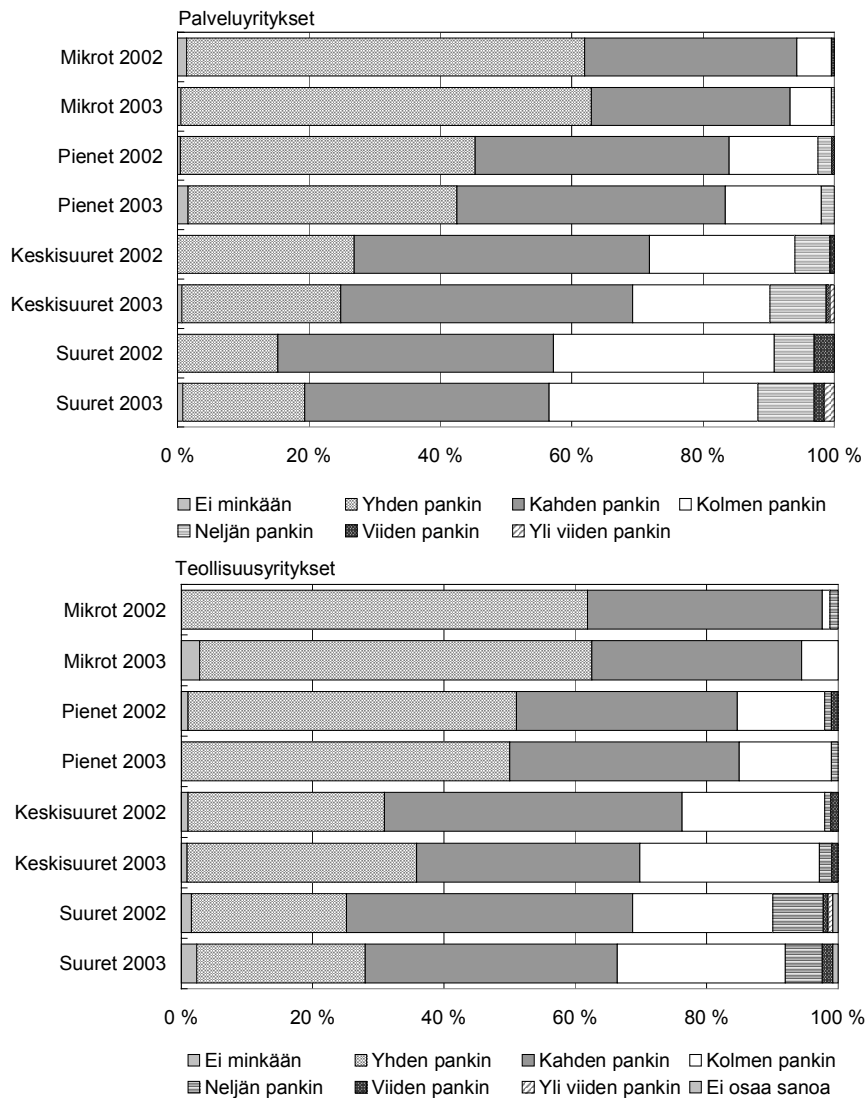
6 Pankkipalveluiden saatavuus ja pankkien kilpailuttaminen

Yritykset näyttäisivät viimevuotisten kyselyiden perusteella olevan keskittämässä pankkisuhteitaan. Merkittävästi vain yhden pankin palveluita käyttävien yritysten osuus on hitaasti kasvanut koko 2000-luvun alun. Kehityssuunta näyttäisi jatkuvan ainakin teollisuudessa, jossa vain yhden pankin palveluita merkittävästi käyttävien yritysten osuus hiukan kasvoi. Sen sijaan palveluyritysten pankkisuhteiden määrät eivät juuri muuttuneet.

Suurilla ja keskisuurilla yrityksillä on tyypillisesti merkittävä pankkisuhte useamman pankin kanssa kuin mikro- ja pienillä yrityksillä. Mikroyrityksistä yli 60 prosenttia käyttää merkittävästi vain korkeintaan yhden ja yli 90 prosenttia korkeintaan kahden pankin palveluksia. Suurista yrityksistä sen sijaan vain hiukan yli 20 prosenttia käyttää merkittävästi korkeintaan yhden pankin palveluksia. Toisaalta suurista yrityksistä yli 40 prosenttia käyttää merkittävästi kolmen tai useamman pankin palveluksia.

Teollisuusyrityksillä ja palveluyrityksillä on keskimäärin yhtä paljon merkittäviä pankkisuhteita.

Kuvio 10. Kuinka monen pankin palveluja yrityksenne käyttää merkittävästi?

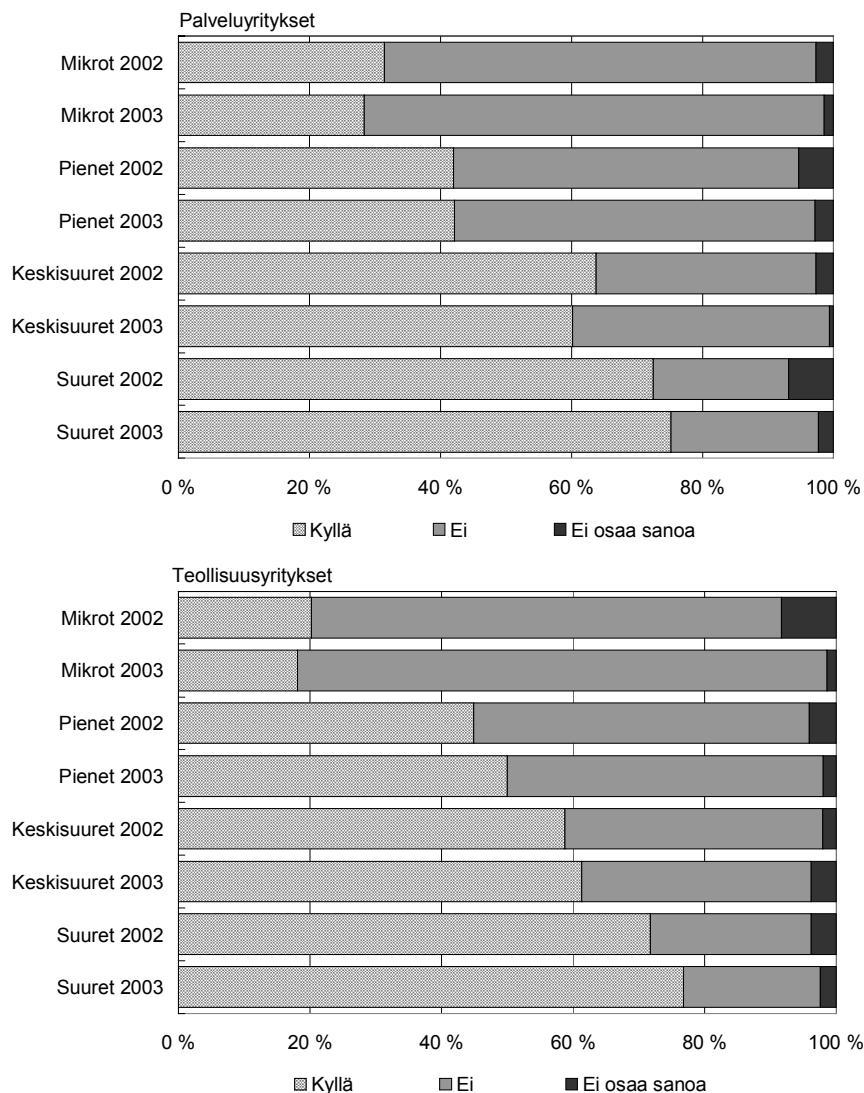

Pankkeja kilpailuttavien teollisuusyritysten osuudet ovat nousseet selvästi laskettuun jyrkästi vuoden 2001 ja lievemmin vuoden 2002 kyselyissä. Palvelu yrityksistä sama osuus kuin vuotta aikaisemmin on kilpailuttanut pankkeja.

Suuret yritykset kilpailuttavat pankkeja selvästi enemmän kuin pienemmät yritykset. Suurista yrityksistä yli 70 prosenttia mutta mikro-yrityksistä vain noin 20 kilpailuttaa pankkeja. Teollisuusyritysten ja palvelu yritysten välillä ei sen sijaan ole juuri eroa pankkien kilpailuttamisessa.

Vakiintunut asiakassuhde on tärkein ja luottojen sekä muiden palveluiden hinnat toiseksi tärkein peruste yrityksen rahoittajapankin valinnassa. Vakiintunut asiakassuhde on suhteellisesti tärkeämpi valintaperuste mikro- ja pienille yrityksille ja luottojen ja muiden palveluiden hinnat keskisuurille ja suurille yrityksille. Pankin sijainnilla ei kyselyn perusteella ole juuri merkitystä rahoittajapankkia valittaessa. Suurista yrityksistä vain kaksi (alle prosentti) ilmoittaa sijainnin vaikuttaneen pankin valintaan. Muissakin kokoluokissa pankin sijainnin merkitys valintaperusteena on pieni ja vähenemässä.

Kuvio 11. Kilpailutatteko pankkirahoituksessa eri pankkeja keskenään?

Suomessa toimivien ulkomaisten pankkien (ei sisällä Nordeaa) palveluiden käyttö on suurin piirtein viimevuotisilla tasoillaan lukuunottamatta suuria teollisuusyrityksiä,

joista viimevuotista suurempi osuus on käyttänyt näiden pankkien palveluita edellisen 12 kuukauden aikana. Vain yksittäiset mikroyritykset ja pienet yritykset käyttävät Suomessa toimivien ulkomaisten pankkien palveluita. Keskisuurista yrityksistä sen sijaan vajaa 20 prosenttia, suurista palveluyrityksistä noin kolmannes ja suurista teollisuusyrityksistä yli puolet on käyttänyt näitä palveluita. Yleisimmin käytettyjä palveluita olivat luotto, takuu- ja takaus-, talletus- ja maksuliikennepalvelut.

Suoraan ulkomailta (ts. sellaisista pankeista ja muista rahoituslaitoksista, joilla ei ole omaa toimipistettä Suomessa) rahoituspalveluita ovat hankkineet pääasiassa keskisuuret ja suuret teollisuusyritykset ja suuret palveluyritykset. Suurista yrityksistä noin joka viides ja keskisuurista yrityksistä alle joka kymmenes on hankkinut näitä palveluita. Viimevuotista harvemmat suuret teollisuusyritykset ovat hankkineet rahoituspalveluita suoraan ulkomailta. Suoraan ulkomailta hankittiin samoja rahoituspalveluita kuin Suomessa toimivista ulkomaisista pankeista.

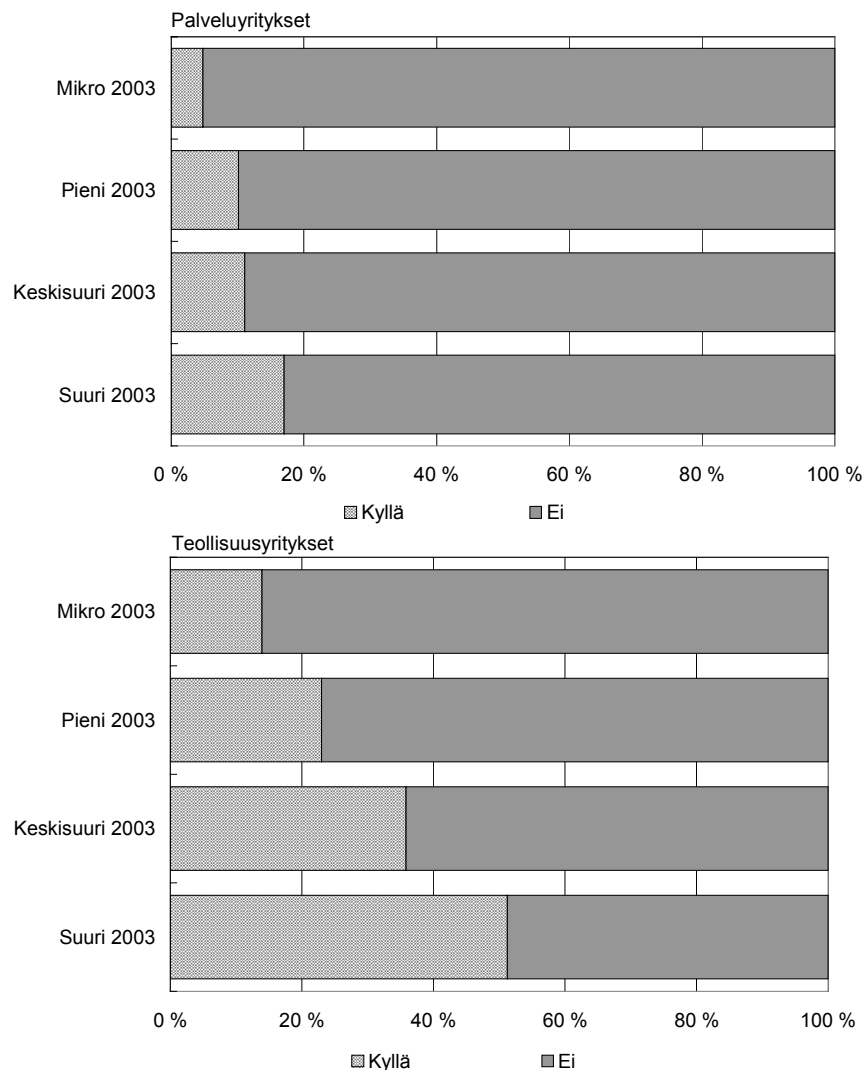
7 Julkisen yritysrahoituksen käyttö

Julkisen yritysrahoituksen käyttöä selvitettiin tänä vuonna ensimmäistä kertaa kyselyn säännöllisesti toistuvien kysymysten osiossa. Julkisella yritysrahoituksella tarkoitetaan tässä yhteydessä Finnvera Oyj:n, Teknologian kehittämiskeskuksen (Tekes) ja TE-keskusten kautta yrityksille myönnettäviä lainoja, takauksia (pl. vientitakuut) ja avustuksia sekä julkisia pääomasijoituksia pääomarahastojen (Tesi, Sitra, alueelliset pääomarahastot) kautta. Jatkossa julkisen yritysrahoituksen käyttöä tarkastellaan raportissa vuosittain.

Julkisen yritysrahoituksen käyttöä selvitettiin kertaluonteisesti jo vuoden 2001 kyselyssä. Tämänvuotiset ja vuoden 2001 tulokset eivät kuitenkaan ole täysin vertailukelpoisia, koska nyt selvitettiin julkisen yritysrahoituksen käyttöä edellisen 12 kuukauden aikana ja vuoden 2001 kyselyssä edellisen viiden vuoden aikana.

Eniten julkista yritysrahoitusta käyttävät keskisuuret ja suuret teollisuusyritykset. Suurista teollisuusyrityksistä puolet ja keskisuurista kolmannes käytti julkista yritysrahoitusta edellisen 12 kuukauden aikana. Kaikkiaan kolmannes tutkimukseen osallistuneista teollisuusyrityksistä käytti julkista yritysrahoitusta, kun palveluyrityksissä vastaava osuus oli 10 prosenttia. Suurista palveluyrityksistä vajaa viidennes mutta mikroyritystä vain 5 prosenttia käytti julkista yritysrahoitusta.

Kuvio 12. Onko yrityksenne käyttänyt viimeisen 12 kuukauden aikana julkista yritysrahoitusta?

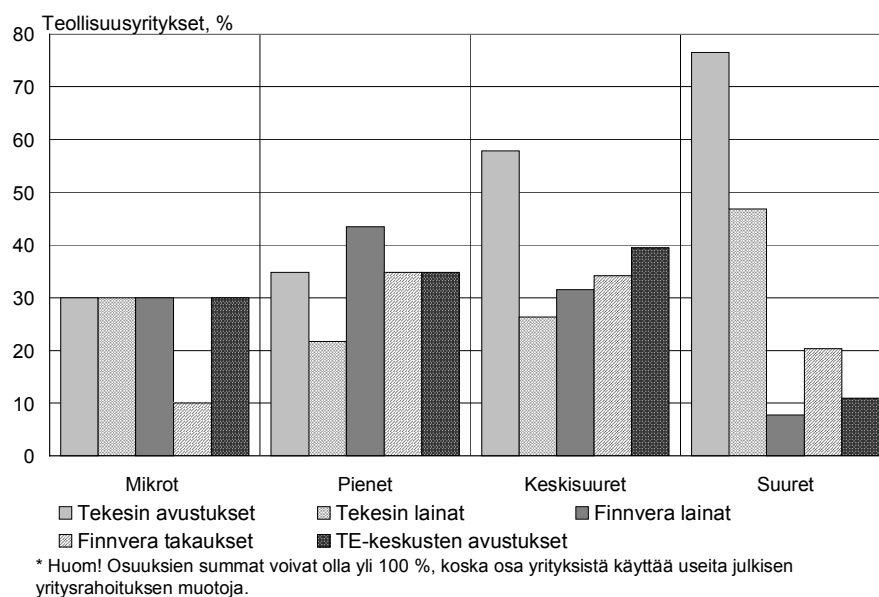
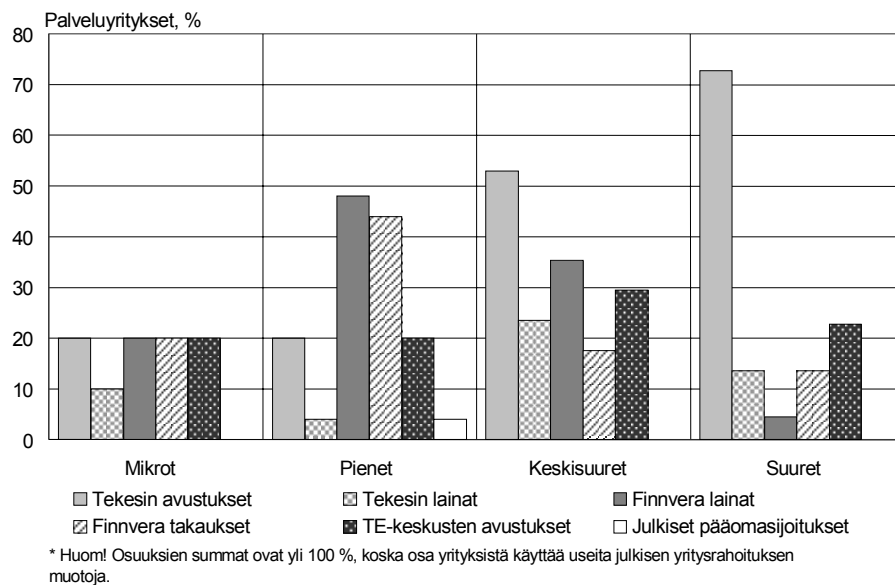

Finnveran lainat ja takaukset ovat julkisen rahoituksen muodoista suhteellisesti tärkeimpiä pienille yrityksille: julkista yritysrahoitusta hankkineista mikro- ja pienistä yrityksistä yli puolet oli käyttänyt joko Finnveran lainoja tai takauksia tai molempia. Tekesin lainat ja avustukset oli puolestaan suhteellisesti tärkein julkisen rahoituksen muoto suurille ja keskisuurille yrityksille. Julkista yritysrahoitusta hankkineista suurista yrityksistä yli 70 prosenttia ja keskisuuristakin lähes puolet käytti Tekesin lainoja ja avustuksia.

Samoin kuin vuoden 2001 kyselyssä, palvelu- ja teollisuusyritysten välillä ei ole suuria eroja eri julkisten rahoitusmuotojen käytössä.

Molemmilla päätoimialoilla ja kaikissa kokoluokissa hiukan edellistä 12 kuukautta pienempi osuus yrityksistä aikoo hankkia julkista yritysrahoitusta seuraavan 12 kuukauden aikana.

Kuvio 13. Eri julkisia yritysrahoitusmuotoja käyttäneiden yritysten osuudet kokoluokan kaikista julkista yritysrahoitusta käyttäneistä yrityksistä.

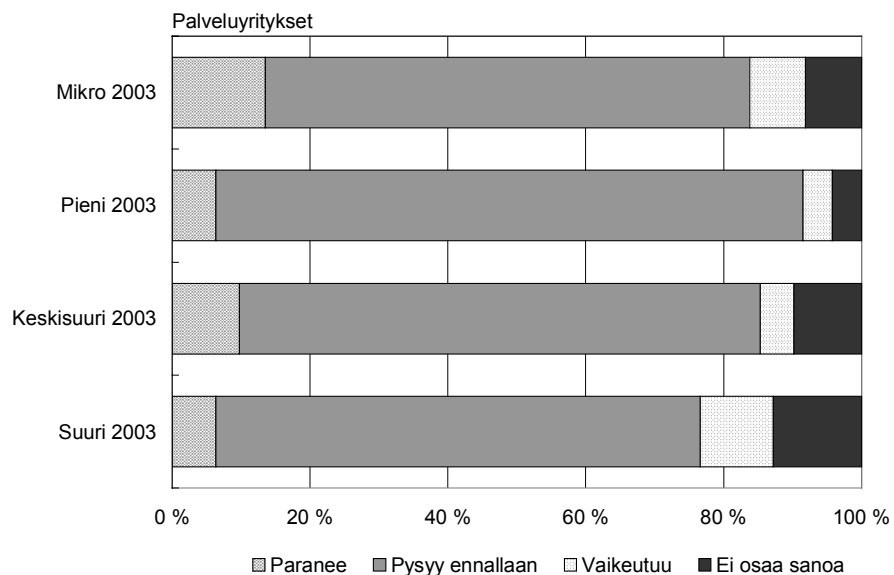

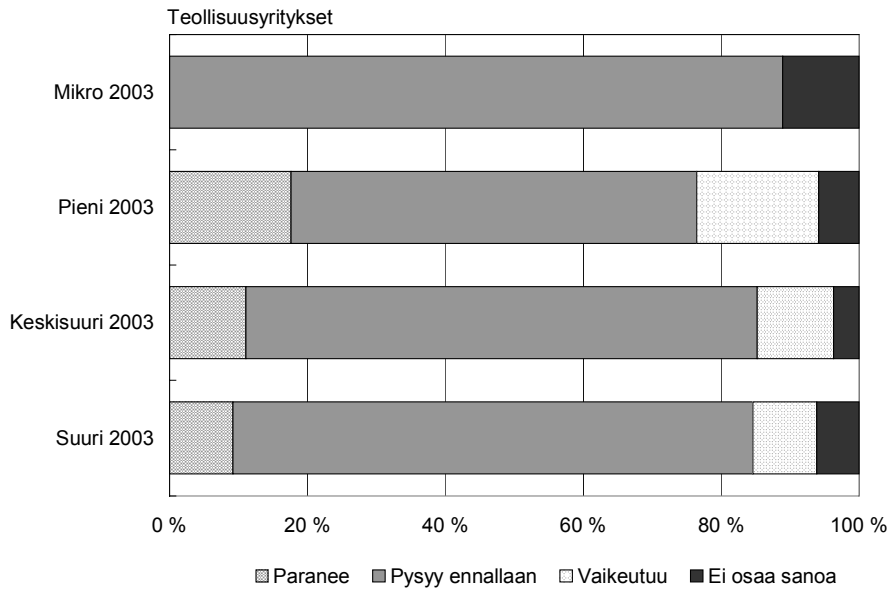
8 Pankkien vakavaraisuusuudistuksen vaikutukset yritysten pankkiluottojen hintaan ja saatavuuteen

Ensimmäisessä vaihtuvassa kysymysosiossa selvitettiin luottolaitosten ja sijoituspalveluyritysten vakavaraisuusäännösten uudistamisen vaikutuksia yritysten rahoitukseen. Uudistus astuu voimaan vuoden 2006 lopussa. Uudistus vaikuttaa monin tavoin mm. pankkien yrityssaamia vastaan vaadittaviin pankkien vähimmäispääoma-vaatimukseen. Uudistuksen jälkeen pankkien vakavaraisuusvaatimus yrityssaamia vastaan perustuu joko pankin omiin asiakasluokituksiin tai luottoluokituslaitosten antamiin luottokelpoisuusluokituksiin. Uudistus saattaa vaikuttaa mm. pankkien yritysluottojen hinnoitteluun ja tarjontaan jo nyt. Kysymysosiossa selvitettiin, ovatko yritykset tietoisia uudistuksesta ja kuinka ne odottavat uudistuksen vaikuttavan yrityksen uusien pankkiluottojensa hintaan ja saatavuuteen.

Alle kolmannes yrityksistä oli tietoisia vakavaraisuusuudistuksesta. Mikroyrityksistä ja pienistä yrityksistä alle viidennes mutta suurista teollisuusyrityksistä yli puolet oli tietoisia uudistuksesta.

Kuvio 14. Kuinka arvioitte vakavaraisuusuudistuksen vaikuttavan yrityksenne uusien pankkiluottojen saatavuuteen?

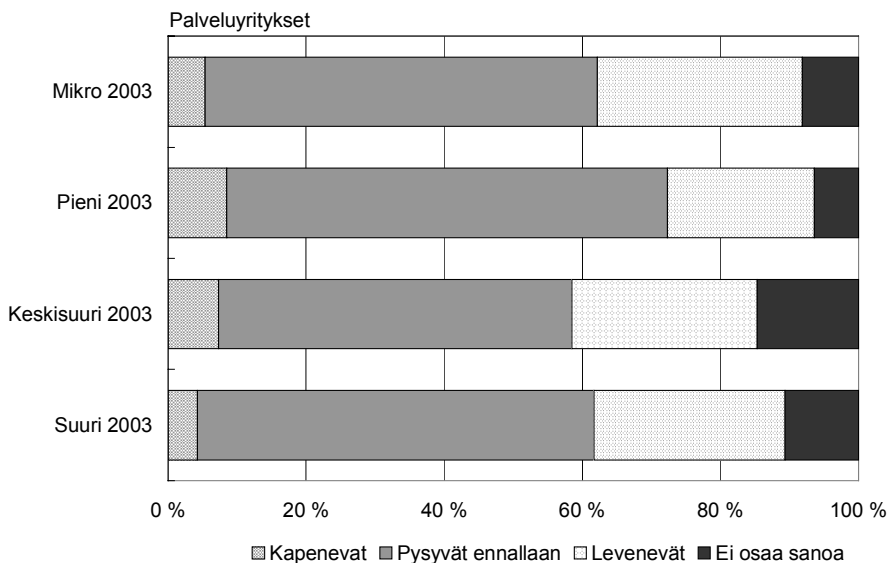

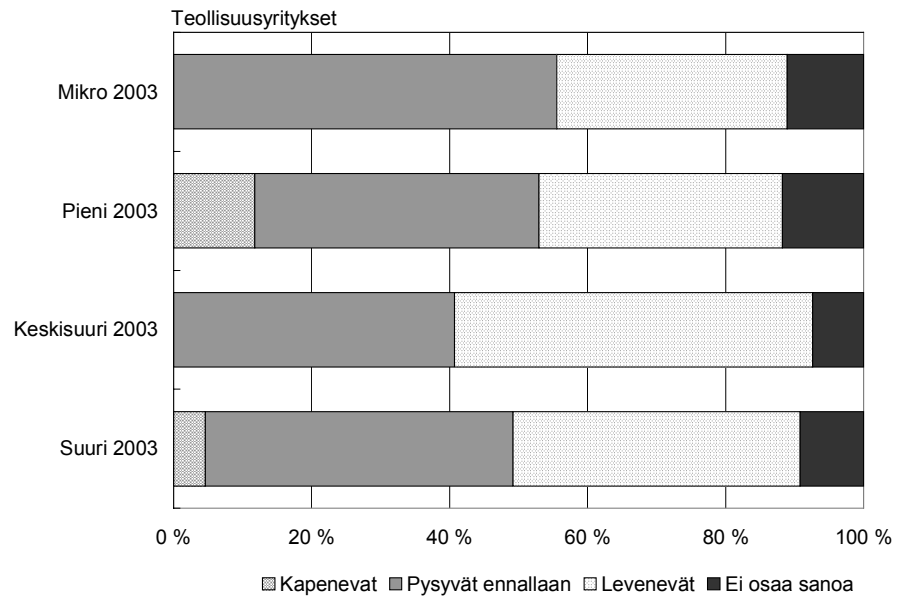
Uudistuksista tietoisista teollisuusyrityksistä yli 40 ja palveluyrityksistä lähes 30 prosenttia arvioi uusien luottojensa korkomarginaalien (luottokorko miinus viitekorko) levenevän uudistuksen seurauksena. Huomionarvoista on esimerkiksi se, että keskisuurista ja suurista teollisuusyrityksistä vain muutamat odottavat uudistuksen kasvattavan ja lähes puolet levenevän uusien luottojensa marginaaleja. Kaikkiaan vain noin 5 prosenttia yrityksistä uskoo uusien luottojensa marginaalien kapenevan.

Kolme neljästä uudistuksesta tietoisista yrityksistä ei usko uudistuksen vaikuttavan pankkiluottojen saatavuuteen. Luottojen saatavuuden helpottumiseen ja vaikeutumiseen uudistuksen seurauksena uskoo kumpaankin vajaa 10 prosenttia yrityksistä.

Kuvio 15.

Kuinka arvioitte vakavaraisuusuudistuksen vaikuttavan yrityksenne uusien pankkiluottojen korkomarginaaleihin?

9 Ulkomaankaupan laskutusvaluutat

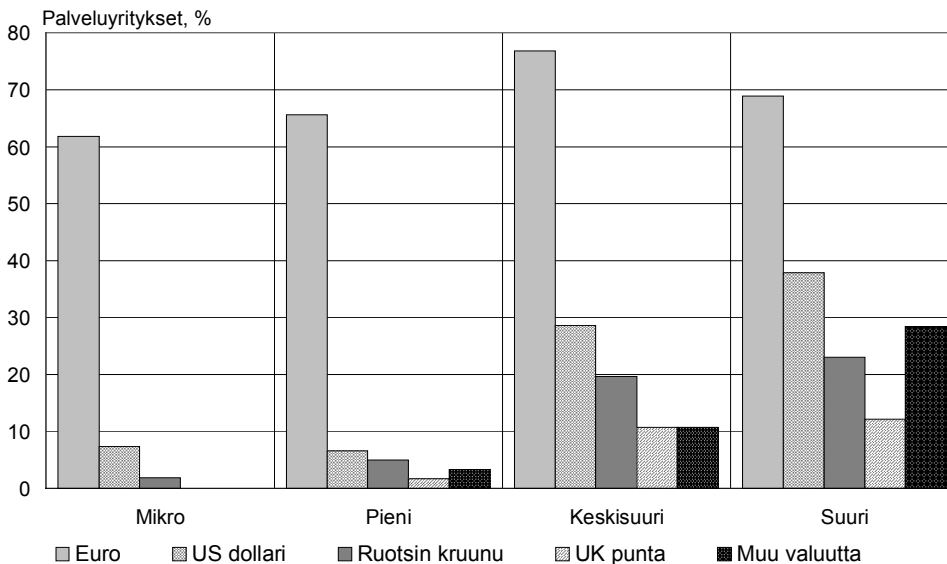
Toisessa vaihtuvassa kysymysosiossa selvitettiin yritysten ulkomaankaupan laskutusvaluuttojen käyttöä.

Euro on kyselyn perusteella selvästi yleisimmin käytetty ulkomaankaupan laskutusvaluutta sekä viennissä että tuonnissa molemmilla päätoimialoilla ja kaikissa yritysten kokoluokissa. Dollari on toiseksi yleisin laskutusvaluutta ennen Ruotsin kruunua ja Iso-Britannian puntaa.

Euroa käyttää yhtenä viennin laskutusvaluuttanaan lähes 90 prosenttia ulkomaankauppaa harjoittavista teollisuusyrityksistä ja 70 prosenttia palveluyrityksistä kaikissa yritysten kokoluokissa. Dollaria laskutusvaluuttanaan käyttävien yritysten osuudet ovat selvästi pienemmät: hiukan alle puolet vientiä harjoittavista teollisuusyrityksistä ja noin viidennes palveluyrityksistä käyttää dollaria yhtenä laskutusvaluuttanaan. Tosin suurista yrityksistä lähes 70 prosenttia käyttää dollaria laskutusvaluuttana.

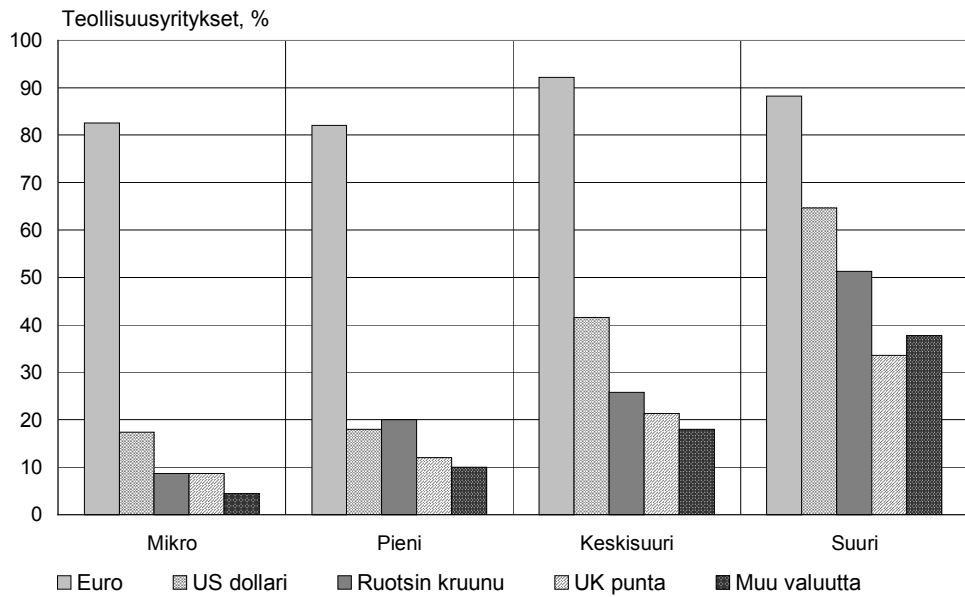
Erityisesti suuret ja keskisuuret teollisuusyritykset käyttävät varsin laajasti myös muita viennin laskutusvaluuttoja. Puntaa, ruotsin kruunua ja muita valuuttoja käyttää viennin laskutusvaluuttana noin 35-55 prosenttia vientiä harjoittavista suurista teollisuusyrityksistä ja noin neljännes keskisuurista teollisuusyrityksistä. Ulkomaankauppaa harjoittavista suurista ja keskisuurista palveluyrityksistäkin yli kolmannes käyttää dollaria ja noin viidennes puntaa, kruunua ja muita valuuttoja viennin laskutusvaluuttanaan. Mikro- ja pienistä yrityksistä sen sijaan vain pieni osuus käyttää muita viennin laskutusvaluuttoja kuin euroa.

Kuvio 16. Eri valuuttoja viennin laskutusvaluuttana käyttävien yritysten osuudet kaikista kokoluokan ulkomaankauppaa harjoittavista yrityksistä

* Huom! Osuuksien summat voivat olla yli 100 %, koska osa yrityksistä käyttää useita viennin laskutusvaluuttoja.

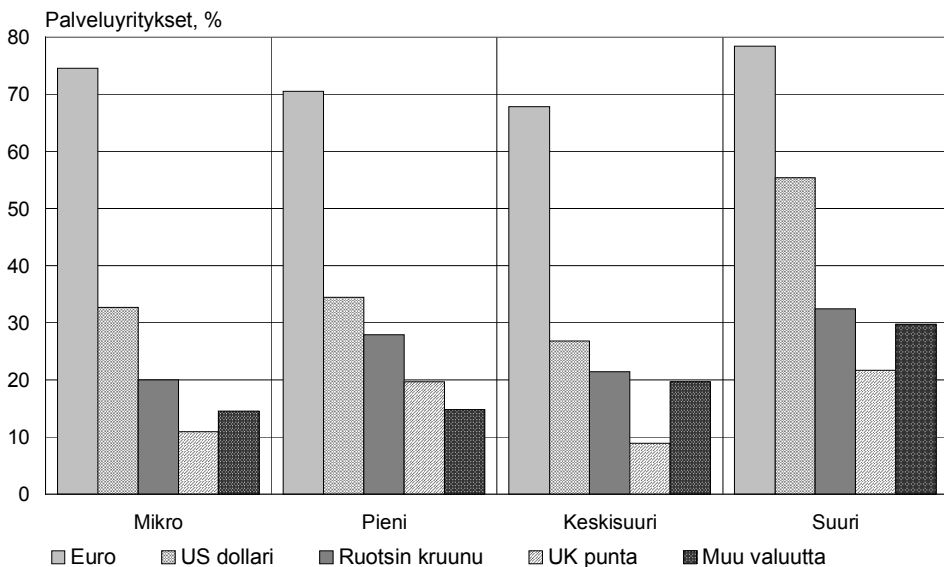

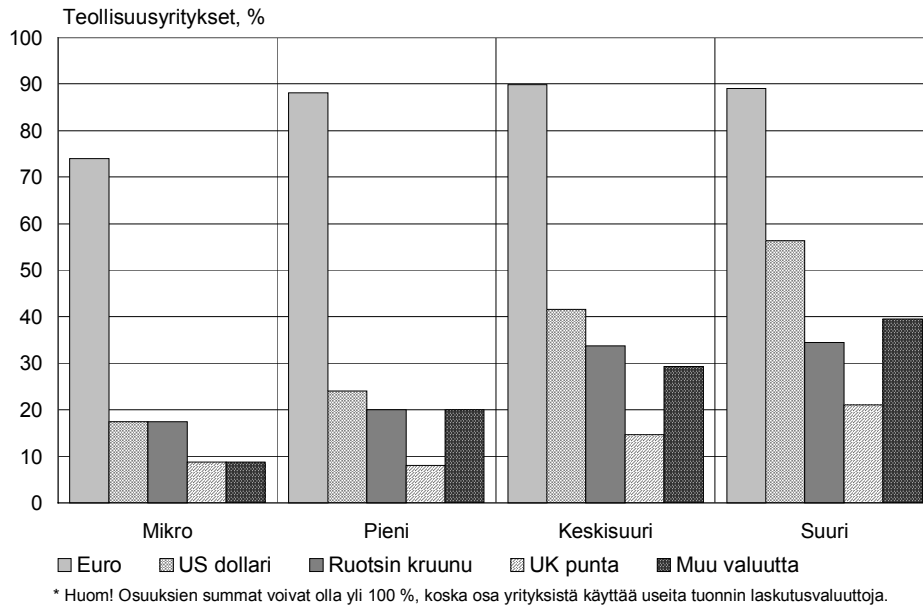
* Huom! Osuuksien summat voivat olla yli 100 %, koska osa yrityksistä käyttää useita viennin laskutusvaluuttoja.

Tuonnissa eri laskutusvaluuttoja käyttävien yritysten osuudet ovat teollisuudessa varsin samankaltaisia kuin viennissä. Palveluyritysten tuonnin laskutusvaluuttana euro ei ole yhtä hallitseva kuin viennin laskutusvaluuttana: keskimäärin noin 20-40 prosenttia eri kokoluokkien ulkomaankauppaa harjoittavista palveluyrityksistä käyttää myös dollaria, puntaa, kruunua ja muita valuuttoja tuonnin laskutusvaluuttoinaan.

Kuvio 17. Eri valuuttoja tuonnin laskutusvaluuttana käyttävien yritysten osuudet kaikista kokoluokan ulkomaankauppaa harjoittavista yrityksistä

* Huom! Osuuksien summat voivat olla yli 100 %, koska osa yrityksistä käyttää useita tuonnin laskutusvaluuttoja.

Kyselyssä selvitettiin myös, kuinka suuri prosentiosuus yrityksen viennistä ja tuonnista laskutetaan eri valuutoissa. Havainnot vahvistavat tulosta, että euro on ulkomaankaupan tärkein laskutusvaluutta. Euroissa laskutetun viennin ja tuonnin osuus kaikesta yrityksen viennistä ja tuonnista on tyypillisesti varsin korkea. Euroa yhtenä laskutusvaluuttanaan käyttävistä yrityksistä noin 90 prosenttia mikro- ja pienistä, lähes 80 prosenttia keskisuurista ja yli 50 prosenttia suurista ilmoittaa, että yrityksen viennistä 75-100 prosenttia laskutetaan euroissa. Lisäksi noin 30 prosenttia euroa käyttävistä suurista yrityksistä ilmoittaa, että euromääräisen viennin osuus on 50-75 prosenttia kaikesta viennistä.

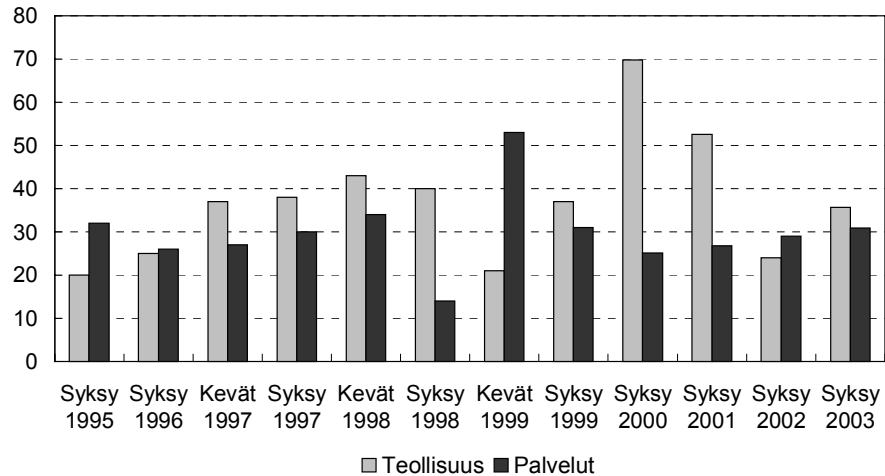
Muitakin laskutusvaluuttojen kuin euroa käyttävistä yrityksistä suurin osa ilmoittaa, että muissa valuutoissa kuin euroissa laskutetun viennin osuus kaikesta viennistä on 0-25 prosenttia. Esimerkiksi dollaria yhtenä viennin laskutusvaluuttanaan käyttävistä palveluyrityksistä 50 prosenttia ja lähes 70 prosenttia teollisuusyrityksistä ilmoittaa, että dollareissa laskutetun viennin osuus yrityksen kaikesta viennistä on 0-25 prosenttia.

Tuonnin laskutusvaluuttojen käyttö on kyselyn perusteella varsin samankaltaista kuin viennin laskutusvaluuttojen käyttö. Euroa yhtenä laskutusvaluuttanaan käyttävistä yrityksistä lähes 70 prosenttia ilmoittaa, että euroissa laskutetun tuonnin osuus kaikesta yrityksen tuonnista on 75-100 prosenttia. Muita laskutusvaluuttoja käyttävistä yrityksistä suurin osa ilmoittaa, että näissä valuutoissa laskutetun tuonnin osuus yrityksen tuonnista on 0-25 prosenttia. Mm. dollaria tuonnin laskutusvaluuttanaan käyttävistä yrityksistä yli 60 prosenttia ilmoittaa, että dollareissa laskutetun tuonnin osuus yrityksen tuonnista on 0-25 prosenttia ja yli 80 prosenttia että vastaava osuus on 0-50 prosenttia.

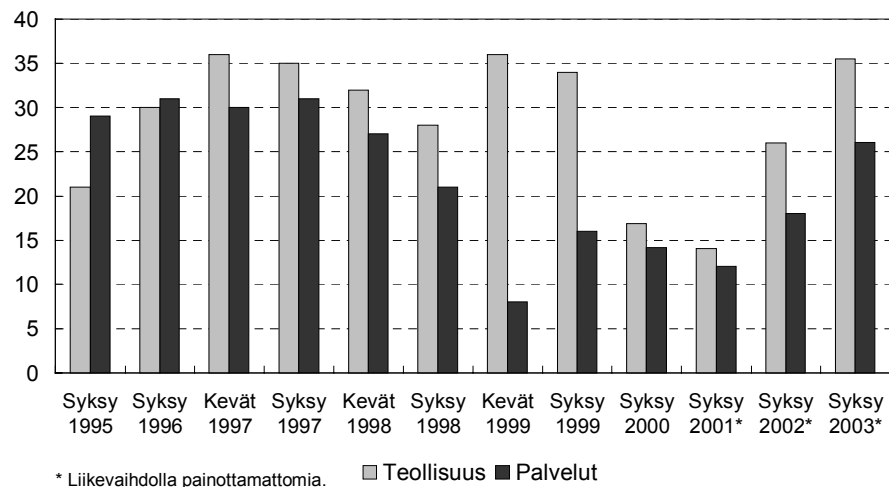
Kaikkiaan euroa yhtenä ulkomaankaupan laskutusvaluuttanaan käyttävien yritysten osuus on selvästi suurempi kuin muita laskutusvaluuttoja käyttävien yritysten osuudet. Lisäksi euroissa laskutetun ulkomaankaupan suhteellinen osuus yrityksen kaikesta ulkomaankaupasta on tyypillisesti selvästi suurempi kuin muissa valuutoissa laskutetun ulkomaankaupan osuus.

10 Yritysten näkymät ja yleistaloudelliset odotukset

Kuvio 18. Kannattavuus tällä hetkellä, saldoluku = paranee – heikkenee

Kuvio 19. Kannattavuusodotukset seuraavalle 12 kuukaudelle, saldoluku = paranee – heikkenee

Teollisuusyritysten kannattavuutta kuvaava saldoluku (hyvä-huono) nousi arvoon 36 viime vuoden saldoluovusta 24. Kyselyyn vastanneista teollisuusyrityksistä 46 prosenttia piti kannattavuuttaan hyvänä, ja vain 10 prosenttia huonona. Viime vuoden kyselyssä vastaavat osuudet olivat 45 ja 21 prosenttia.

Ensi vuotta koskevia kannattavuusodotuksia kuvaava saldoluku nousi arvoon 35 (2002: 26). Kannattavuutensa odottaa parantuvan 43 prosenttia kyselyyn vastanneista yrityksistä (2002: 36 %), ja heikentyvän 8 prosenttia (2002: 10 %). Kannattavuuden paranemista koskevat odotukset heijastanevat ennen kaikkea odotuksia suhdannetilanteen parantumisesta ensi vuoden aikana.

Teollisuudessa kannattavuus on hyvä erityisesti rakennustarvike-, graafisessa ja kemianteollisuudessa. Myös sähkö- ja elektroniikkateollisuuden yritykset kokevat kannattavuutensa hyväksi. Kannattavuutensa paranemiseen uskovat erityisesti Tevanake-, metsä-, ja rakennustarviketeollisuuden yritykset, mutta kyselyn kaikkien teollisuuden toimialojen yritykset keskimäärin uskovat kannattavuutensa kohenevan

ensi vuoden aikana.

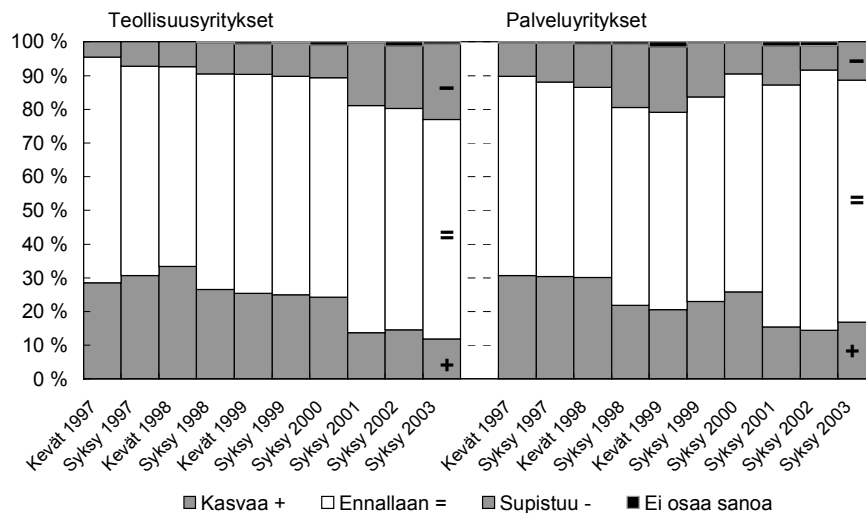
Palvelualojen yritysten näkemykset kannattavuudestaan ovat samansuuntaisia kuin teollisuusyritysten. Kyselyyn osallistuneista palveluyrityksistä 37 prosenttia pitää kannattavuuttaan hyvänä (2002: 35 %) ja vain 6 prosenttia huonona (2002: 6%). Kannattavuutta kuvaava saldoluku kuluvalle on vuodelle 31, joka on 2 pistettä vuoden takaista korkeampi.

Myös palveluyritykset odottavat kannattavuutensa paranevan seuraavan 12 kuukauden aikana. Palveluyrityksistä 35 prosenttia uskoo tuloksensa kohenevan, ja 9 prosenttia heikkenevän. Kannattavuusodotuksia kuvaavaksi saldoluvuksi saadaan 26, kun se viime vuonna oli 18.

Palveluyrityksistä erityisesti kiinteistöpalvelut, kauppa sekä majoitus- ja ravitsemuspalvelut pitävät kannattavuuttaan hyvänä. Kuten teollisuudessaakin, kaikki toimialat odottavat kannattavuutensa parantuvan seuraavan 12 kuukauden aikana. Selvimmin tilanteen kohentumiseen uskovat majoitus- ja ravitsemusalan, rakentamisen ja ehkä hieman yllättäen kaupan yritykset.

Kuvio 20.

Kuinka odotatte yrityksenne henkilömäärän muuttuvan seuraavan 12 kuukauden aikana?

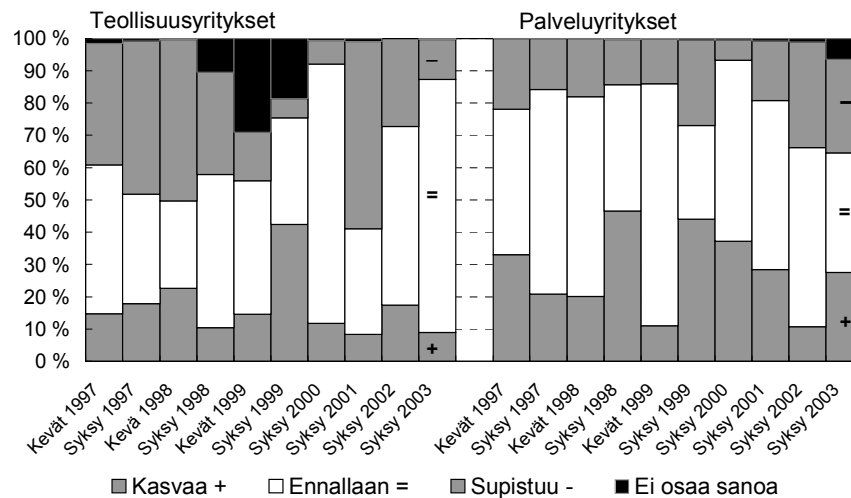
Teollisuusyrityksissä odotukset henkilökunnan määrästä ovat edelleen laskevat. Teollisuusyrityksistä 22 prosenttia odottaa henkilökuntansa vähentyvän. Henkilökunnan kasvamiseen uskovien teollisuusyritysten määrä on hieman laskenut viime vuodesta, nyt 12 prosenttia odottaa henkilökuntansa lisääntyvän. Saldolukuna teollisuuden työvoimaodotukset ovat -10, kun viime vuoden saldoluku oli -4.

Palveluyritysten henkilökuntaodotukset ovat lievästi positiiviset, saldoluvin ollessa 5. 17 prosenttia kyselyyn osallistuneista palvelualan yrityksistä odottaa henkilökuntansa kasvavan ja 11 prosenttia supistuvan. Tilanne on hyvin samankaltainen kuin vuosi sitten, jolloin työllistämisedotusten saldoluku oli 7.

Synkimmät työllisyysodotukset ovat elintarvike- ja Tevanake-teollisuudessa. Positiivisimmat työllistämisedotukset ovat kiinteistöpalveluissa. Teollisuudenaloista ainoastaan rakennustarvike- sekä sähkö- ja elektroniikkateollisuus odottavat keskimäärin positiivista työllisyyskehitystä.

Kuvio 21.

Kuinka yrityksenne investointien määrä muuttuu seuraavien 12 kuukauden aikana edelliseen vuoteen verrattuna?

Investointien vähentämistä suunnittelevien teollisuusyritysten lukumäärä on pienentynyt selvästi muutaman viime vuoden aikana. Ensi vuodelle enää 12 prosenttia kyselyyn vastanneista teollisuusyrityksistä uskoo investointiensä supistuvan, kun vuonna 2001 supistumiseen uskoi peräti 58 prosenttia teollisuuden yrityksistä. Investointiodotuksia kuvaava saldoluku on kuitenkin edelleen edelleen negatiivinen, -3 eli kokonaisuutena teollisuuden investointien odotetaan edelleen lievästi supistuvan.

Myös palveluyritysten seuraavan 12 kuukauden investointiodotuksia kuvaava saldoluku jäi negatiiviseksi, arvoon -2. Odotukset ovat kuitenkin kokonaisuutena selkeästi vuoden takaista paremmat, sillä viime vuonna vastaava saldoluku oli -22. Investointien kasvuun uskoo vajaat 28 prosenttia palveluyrityksistä, ja niiden supistumiseen 29 prosenttia.

Toimialoittain tarkasteltuna synkimmät investointinäkemykset ovat elintarvikelalla ja metsäteollisuudessa. Teollisuusaloista investointinäkymät olivat positiiviset rakennustarvike, sähkö- ja elektroniikka- sekä hieman yllättäen Tevanaketeollisuudessa. Palvelualoilla investointeja kuvaava saldoluku oli positiivinen vain rakentamis- ja kiinteistöpalveluissa.

Taulukko 3. Yleistaloudelliset odotukset

	Odotettu tuottamien hyödykkeiden hintojen muutos-%, 12 kk*		Odotettu palkkojen muutos-%, 12 kk*		Odotettu inflaatio- % 12 kk:n kuluttua		Odotettu 3 kk:n euribor 12 kk:n kuluttua	
	2002 Syksy	2003 Syksy	2002 Syksy	2003 Syksy	2002 Syksy	2003 Syksy	2002 Syksy	2003 Syksy
Teollisuusyritykset								
Elintarvike	0.1	-0.9	2.2	2.5	1.8	1.0	3.6	2.6
Tevanake	1.5	0.2	0.1	1.7	1.8	1.0	3.6	2.7
Metsä	0.9	2.9	2.3	0.9	1.9	1.0	3.6	2.6
Graafinen teollisuus	-0.6	0.0	1.4	1.7	1.8	0.9	3.6	2.7
Kemia	0.3	0.7	1.9	0.9	1.8	0.8	3.7	2.6
Rakennus	0.3	-0.4	1.9	2.2	1.8	0.9	3.7	2.7
Sähkö- ja elektroniikka	-0.2	-1.7	1.7	0.2	1.8	1.0	3.5	2.7
Muu metalliteollisuus	0.6	-0.3	2.1	2.3	1.8	0.9	3.6	2.7
Muu teollisuus	0.5	-2.5	2.0	-0.5	1.8	1.2	3.6	2.6
Mikrot	0.3	-0.4	2.1	2.4	1.9	0.9	3.7	2.7
Pienet	0.7	-0.2	1.8	2.1	1.8	0.9	3.5	2.6
Keskisuuret	0.5	0.5	2.6	2.2	1.7	1.0	3.6	2.7
Suuret	0.4	-0.5	2.0	1.1	1.8	1.1	3.6	2.6
Teollisuus yhteensä	0.4	-0.5	2.0	1.1	1.8	1.0	3.6	2.7
Palveluyritykset								
Rakentaminen	0.0	0.4	1.6	3.2	1.9	0.8	3.7	2.6
Tukkukauppa	1.4	1.0	2.4	2.1	1.8	1.0	3.6	2.6
Vähittäiskauppa	2.3	-2.3	3.1	2.3	1.8	1.0	3.6	2.7
Majoitus ja ravitsemus	0.8	0.6	2.0	2.1	1.8	1.1	3.8	2.7
Kuljetus ja liikenne	0.7	-0.3	3.0	1.8	1.8	1.0	3.6	2.6
Kiinteistö- ym. palvelut	0.9	1.0	2.6	1.6	1.9	1.0	3.6	2.6
Tekniset palvelut	1.1	-0.1	2.6	3.2	1.8	1.0	3.6	2.7
Muut palvelut	1.4	1.5	0.9	0.6	1.8	1.1	3.6	2.6
Mikrot	2.0	0.4	1.2	2.2	1.9	1.0	3.7	2.7
Pienet	1.2	0.6	1.9	1.8	1.8	0.9	3.6	2.6
Keskisuuret	1.0	0.0	2.1	2.1	1.8	1.0	3.7	2.6
Suuret	1.4	0.7	2.2	1.7	1.8	1.0	3.6	2.6
Palvelusektori yhteensä	1.3	0.6	2.1	1.8	1.8	1.0	3.7	2.6

* Painotettu liikevaihdolla

Metsä- ja kemianteollisuutta lukuun ottamatta teollisuusyritykset odottavat omien tuotteidensa hintakehityksen olevan nollassa tai negatiivinen seuraavan 12 kuukauden aikana. Tilanne on synkistynyt viime vuodesta. Negatiivisinta hintakehityksen uskotaan olevan sähkö- ja elektroniikka- sekä elintarviketeollisuudessa. Toisaalta myös palkkojen nousuvauhdin uskotaan keskimäärin jäävän varsin matalaksi. Eniten palkkojen uskotaan kohoavan elintarvike-, rakennus- ja muussa metalliteollisuudessa.

Palvelualojen yritykset uskovat hyödykkeidensä hintojen nousevan lievästi seuraavan 12 kuukauden aikana. Hintojen nousuvauhdin uskotaan kuitenkin olevan noin puolet hitaampi kuin vuotta aiemmin uskottiin. Palvelualoilla hintojen nousuodotukset ovat selkeän kaksijakoiset. Osa palvelualoista uskoo hyvin lievään hintojen nousuun, mutta mm. vähittäiskauppa uskoo hyödykkeidensä hintojen laskevan yli 2 prosenttia seuraavan vuoden aikana. Tämä heijastanee kaupan alan kiristyvää kilpailua, mutta myös esim. hyödykeverotuksessa tapahtuvia muutoksia. Palvelusektorin palkkojen uskotaan nousevan 1.8 prosenttia. Ripeintä palkkojen nousun uskotaan olevan rakentamisessa ja teknisissä palveluissa.

Inflaatio-odotukset ovat vaimentuneet edellisestä vuodesta selvästi. Nyt sekä teollisuus että palvelut odottavat inflaation olevan vain 1 prosenttia. Myös toimialoitain tarkasteltuna inflaatio-odotusten hajonta on hyvin pientä, arvioiden vaihdellessa 0.8 ja 1.2 prosentin välillä.

Myös korko-odotukset ovat vaimentuneet viime vuodesta. Yritykset odottavat 3 kuukauden euriborin olevan 12 kuukauden kuluttua 2.6 - 2.7 prosenttia eli noin ½ prosenttiyksikköä kyselyajankohtaa korkeammalla tasolla. Myös korko-odotuksissa on silmiinpistävää tulosten yhdenmukaisuus, korko-odotusten vaihdellessa 2.6:n ja 2.8 prosentin välillä.